

SOSYAL HİZMET

YIL: 1 SAYI: 4 NİSAN / MAYIS / HAZİRAN 1991
SOSYAL HİZMET UZMANLARI DERNEĞİ YAYINI

BİR ÖZEL SAYI DAHA!..

Dergimiz "Sosyal Hizmet", bu sayısıyla bir yılını tamamlamış bulunmaktadır. Bu bir yıllık başarının arkasında, yolumuzu aydınlatan çağdaş ve demokratik değerler, bilimsel ve mesleki birikim ve bilinçli dayanışmamız yatmaktadır. Gelecek başarılarımız da hiç kuşkusuz, aynı değerler, bilgi birikimi ve bilinçli dayanışmanın eseri olacaktır.

Sayın okurlarımız, bildiğiniz gibi dergimizin üçüncü sayısı "TBMM Dosyası: Türkiye Büyük Millet Meclisinde Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu" Özel Sayısı olarak çıkmıştı. Bu sayı, okuyucularımız arasında yoğun bir ilgiyle karşılandı. Dördüncü sayımızı ise okuyucularımızdan gelen önerileri de dikkate alarak ağırlıklı olarak "Basında Sosyal Hizmetler'e ayırdık.

Bu sayımızla birlikte içerikte bir "yenilik" yaptık. Her sayıda küçük de olsa bir bölümü meslekten ve meslektaşlarımızdan haberlere ayırmak istedik. Bu konuda en büyük kaynağımız sizler olacaksınız. Dileğimiz, haber değeri taşıdığına inandığımız olay ve gelişmeleri bizlere aktarmanız.

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği, meslektaşlarımızın haklarının korunması, sorunlarının çözümü ve mesleğimizin gelişimi yönündeki çabalarını özellikle meslektaşlarımızdan gelen öneriler ve katkılar doğrultusunda her tür engel ve güçlüğü aşarak sürdürmektedir.

Bizler, gerek dergi, gerekse derneğimizin etkinlikleri konusunda tüm meslektaşlarımızın ve okuyucularımızın eleştiri ve önerilerini bekliyoruz. Biliyoruz ki, sizlerin eleştiri ve katkıları bu çabaların başarıya ulaşmasındaki en önemli güvencedir.

Derneğimizin üye sayısı hızla artmaktadır. Bütün sosyal hizmet uzmanlarını mesleki örgütlerine sahip çıkmaya çağırıyor ve üye olmayanları da en kısa zamanda aramızda görmeyi umuyoruz.

Sayın okurlarımız, Ülkemizde sayıları 2000 civarında olan sosyal hizmet uzmanlarının büyük çoğunluğu, kamu kesiminde çalışmaktadır. Bu nedenle bugünlerde yapılan "memur ücretlerinin artırılması tartışması" onları çok yakından ilgilendirmektedir. Bu sayı elinize ulaştığında söz konusu tartışma, pekçok hayal kırıklığıyla birlikte bir süre daha ertelenmiş olacaktır. Bu tartışmanın kamu çalışanları lehine bitirilmesinin tek yolu, memurlara gerçek anlamda "söz hakkı" vermektir. Çağdaş demokrasilerde eksiksiz yer alan sendikalaşma hakkının, ülkemiz memurları için de verilmesi, daha fazla geciktirilmeden sağlanmalıdır. Sendikal hak ve özgürlüğünü kazanmış memurlar, emeklerinin karşılığını alma mücadelesinde daha büyük güç kazanacaklardır.

Daha etkin birliktelik ve yeni Sosyal Hizmet Dergilerinde buluşmak dileğiyle.

İÇİNDEKİLER / SOSYAL HİZMET / İÇİNDEKİLER / SOSYAL HİZMET

OKURLARIMIZLA - Bir özel sayı daha!	1
SOSYAL HİZMET UZMANLARI DERNEĞİ GENEL MERKEZİNDEN BASIN AÇIKLAMASI	2
DUYURU	4
MİŞ MİŞ, MİŞ MİŞ - EMIN ÇOLAK	5
MELİH GÖKÇEK CEVAP VERSİN - LEYLA UMAR	6
SİRTTE AİLE ANKETİ - YAZGÜL ALDOĞAN	8
GÖKÇEKİN ATAMALARI GERİ DÖNÜYOR - DENİZ KARAMAN	11
ŞİŞEK DANELER OLLUYOR - OKTAY AKBAL	12
SOSYAL HİZMETLER VE MEDYA: BİR TV PROGRAMINI ARDINDAN - KASIM KARATAŞ, NİLÜFER TEKİN	13
SAĞIN DEV-GENÇ DEVLETTE YUVA KURDU	17
YUVALARDA ÇINAYETLER - 13 ÇOCUK NASIL ÖLDÜ	21
MUSTAFA NİDRAMI - LEYLA UMAR	25
ANKET SÜRGÜNLERİ - CELAL KAZDAĞLI	28
PERDE ARKASINDA KOCADAYIĞI - TUNA ERDEM	30
YURT DIŞINA ÇOCUK SATIŞ BİLMECESİ	32
BASLIKLARDAN SEÇMELER / TELEKSE TAKILANLAR HABERLER	35
AİLE ÇİFTLİKLERİ	37
MUHTAÇ ÇOCUKLARA FİŞLEME	38
ÖZÜRLÜ ÇOCUKLAR VE AİLELERİ - Doç. Dr. GÖNÜL ERKAN	42
SOSYAL HİZMET ALANINDAKİ MEVCUT İSTİHDAM POLİTİKASININ MESLEKİ UYGULAMALARA OLUMSUZ ETKİLERİ - Dr. ALİYE MAVU AKTAŞ	44
SOSYAL HİZMET / HABERLER	45
SOSYAL HİZMET AÇISINDAN KADININ STATÜSÜ VE AŞIRI DOĞURGANLIK - Dr. ÇİĞDEM ARIKAN	50

SOSYAL HİZMET

SOSYAL HİZMET UZMANLARI DERNEĞİ YAYINI

ÜCRETSİZ DAĞITILIR

ÜÇ AYDA BİR YAYINLANIR YIL : 1 SAYI : 4 NİSAN/MAYIS/HAZİRAN 1991

Sahibi : Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Adına
Bülent İLİK Genel Başkan

Sorumlu Yazı İşleri Müd. : Selçuk KARACIK Genel Sekreter

Yazışma Adresi : Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği
Fevzi Çakmak 2. Sokak 31/19 Yenişehir/ANKARA

Hesap Numarası : T. Vakıflar Bankası Keçiören Şubesi 40-40010-3
T. Garanti Bankası Necatibey Şubesi 6200480-9

Posta Çeki Hesabı : 522 177

Baskıya Hazırlık
VOLKAN MATBAACILIK — 231 95 96

Baskı

21.5.1991 günü Ertürk YÖNDEM'in hazırlayıp sunduğu "Perde Arkası" programında İstanbul Bakırköy Çocuk Yuvasında çekimleri yapılan ve yeni korunma altına alındığı belirtilen bazı çocuklar "gayrimeşru" çocuklar olarak ilan edilmişlerdir.

Program gerçekte Tempo Dergisi'nin 15. sayısında yer alan ve 13 çocuğun ölümünü konu alan habere yanıt niteliğinde olup, acele ve telaşla hazırlanmıştır. Çocukların ölümüne gerekçe bulma gayretkeşliğiyle, tüm korunmaya muhtaç çocukları yaralayan bir olumsuzluk örneği daha sergilenmiştir. İlgili kuruluşun yöneticileri kendilerine getirilen çocukların hemen tümünün "gayrimeşru çocuklar" olduğunu iddia etmişlerdir.

Bu iddia her ne kadar gerçeği yansıtmıyorsa da, tümüyle doğru olduğu kabul edilse bile korunmaya muhtaç çocuklarımızı, gençlerimizi etiketleyen ve toplum içinde güç durumda bırakan talihsiz bir iddiadır.

Korunmaya muhtaç çocukların çok büyük bir bölümü ekonomik yoksunluk içinde olan ve bu nedenle Devletin bakımına emanet edilen çocuklardır.

Sorumsuz yöneticilerin daha önce de kamuoyuna yansıyan açıklamalarında korunmaya muhtaç kız çocuklarımızın "fahişe", erkek çocuklarımızın da toplumda "suçlu" olarak algılanmalarına yol açan beyanları olmuştur.

"Çocuk Hakları Sözleşmesi"ni de imzalamış Ülke-mizde Devletin korunması altında bulunan bu çocukların kurum yetkilileri ve TRT tarafından "gayrimeşru" ilan edilmeleri, çocukların istismarına en açık örneklerden birini oluşturmaktadır.

Bu durum söz konusu kurumu yöneten kişilerin bilgisizliğinin ve ehliyetizliğinin de açık bir kanıtıdır.

Bu durumu kınadığımızı, TRT yönetimini ve yetkilileri göreve çağıracağımızı kamuoyuna duyururuz.

**SOSYAL HİZMET UZMANLARI DERNEĞİ
İNSAN HAKLARI DERNEĞİ/ANKARA ŞUBESİ
EĞİT-DER**

Emin ÇOLAŞAN

MIŞ MIŞ, MIŞ MIŞ!

BİZİM Yıldırım Akbulut, Cankaya'ya çıktığında, Bay Öza'fa şikâyetle bulunmuştu. "Söz vermişsiniz, ama hanedan tarafsız kalmadı. Mesut'a oynadı" demiş. O da, "Boşver canım. Oldu bir vâp vermiş. Bir keredesini yacağını söylemek istemi. Haaa, demek ki Akbulut "tarafsızlık" bekliyormuş. Ama yine de, bizi Cumhurbaşkanı "tarafsız" Kongreye delege olarak melfendi, Ahmet ve Zeynep gündelikleri terzileri Müberrorları ve onun karısının maları, bu tarafsızlığı bozları elbette ki kendisi yönlendirmemiş! Hepsi riyle davranmış! Bunun "sızlık" denirmiş!

Hanımefendi, ANAP 40 kişi olarak sunulan için yapılan oylamada rak "kırkinci sırada" Liste 41 kişilik olsaydı oyu alacağı için MKYK çekmiş. Mesut'cu deli kendisine oy vermemeliydi. Hanımefendi'yi çok rahatsız etmiş. Ama diyor ki, "Hiç dert değil. Ben geleceğim yere gelirim. Önce MKYK'ı kullanarak yeni Bakanlar Kurulu üzerinde etkili olurum. daha sonra da istan-

mış? Niçin biri ortaya erkeğe çıkıp da, bu konuda bir tek cümle olsun söylememiş?

Haaa, bir de Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü Melih'i görevden alacaklarmış... Çünkü Melih millîtanlık yapmış, kongre öncesinde getirdiği adamlarına Mesut'u ve ekibini yuhlatmış!... Vay vay vayyy mış!

Bu Genel Müdür bugüne kadar yüzlerce evin düzenini bozmuş, insanları en ücra yerlere sürerken ferryatlar yükselmiş, ama bu ekip o sırada bunlara kulağını tıkamış... Niçin tıkamış?... Çünkü sürgün edilen, yuvası dağıtılan insanlar ANAP'lı değilmiş! Şu ülke kimlerin eline kalmış!

Mış mış, mış mış, mış mış, mış mış!

GELELİM CİDDİYETE!

Yılmazcılar, iki kelle istiyor

ANKARA. (Hürriyet)

ANAP Büyük Kongresi'nden başany- Ala çıkan Mesut Yılmaz grubu, bürokraside ilk aşamada "İki Kelle" istedi. TRT Genel Müdürü Kerim Aydın Erdem'le Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü Melih Gökçek'in görevden alınması için harekete geçen Mesut Yılmaz'a yakın milletvekilleri, bu dileklerini yeni Başbakan'a ilettiler. Erdem, Anayasa gereği görevden alınmayacağı için, Yılmazcılar bu konuda formül arıyor.

ANAP Gaziantep Milletvekili ve Mesut Yılmaz'ın Basın Sözcüsü Mehmet Akdemir'in, milletvekillerinin büyük bölümü tarafından dile getirilen bu isteği Yılmaz'ın ilettiği öğrenildi.

Mehmet Akdemir, "TRT, ANAP içindeki Başkanlık mücadelesini dahi tarafsız yansıtmadı. Mesut Yılmaz'ın

adaylığını açıkladığı ve Meclis'te yaptığı basın toplantısı, hükümet baskısıyla yayınlanmadı" dedi.

GÖKÇEKE İEPKİ

Yılmazcılar, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü ve ANAP'ın eski Kocaeli Belediye Başkanı Melih Gökçek'in de kellesini istiyorlar.

Yılmazcılar, Büyük kongre öncesinde yapılan son MKYK toplantısının çok sayıda genç getirilerek Mesut Yılmaz'ın merdivenlerde ve toplantı salonu önünde yuhlatılan kişinin Gökçek olduğunu öne sürüyorlar. ANAP Gaziantep Milletvekili Akdemir, "Kendisine, 17 Haziran günü kongre tamamlandıktan sonra makamında kalamayacağını söyledim. Haysiyetin varsa istifa et" dedim. Gökçek gitmeli" dedi.

Eylül'e kadar ne yapayörelorine gidip vatandaşın tutacak? Hangi yüzde?

gidecekler. Beş yıldızlı mu kuruluşlarının en seçiz kampıların, yazlıklarını yarıdılar. Bu kez tatilde akları

açmazda olduğu ve yeni in kurulduğu böyle bir orndaş olarak siz ne beklerisin' çalışmalarına devam

cil sorunlara bir çözüm leğil mi? Meclis önümüzde toplandığında, muhalefesi verip çalışmaya nesini isteyecekler... Çün-n acil ve dağ gibi sorunlar öngeler, uzakları kulan milletvekillerinin oyladitecek. Böyle olduğunu eceksiniz.

ANAP milletvekilleri, lüt-ten bir kez olsun sorumluluğunuza bin, bizi yalancı çıkarıp mahcup edin ve Meclis'in çalışması için karar alın. Hiç değilse yaz aylarında alacağınız maaşları size helal edelim!

miş TRT tarafsız değildi. Pekli bütün millet bu konuda yıllardan beri yırtınırken, haber saatlerinde bunların suratını yine görünce acayip el kol hareketleri yapıp sinir krizi geçirirken, acaba bunların aklı neredey-

SABAH

"Kimse beni sevmedi"

Arkadaşımız Leyla Umar'la görülen Mustafa Şeker, iki yaşından 16 yaşına kadar altı yetiştirme yurdu değiştirmiş. Mustafa pasta, teyp, deri ceket çalmaktan 3 kez hapisaneye düşmüş. "Ne kimse beni sevdi, ne de ben insanları" diyen Mustafa, bu sözünü, acılı hayatının bir özeti yapıyor.

"Melih Gökçek cevap versin!"

27 TEMMUZ 1991

LEYLA UMAR

23 Nisan'da SABAH'ın manşetinde çıkan "Mustafa'nın Dramı" daha da dramatikleşerek bir Arap filmi-nin senaryosuna dönüştü. Yetiştirme yurtlarında tüyler ürpertici bir hayat yaşayan Mustafa Şeker olayını bu kez daha arastırarak...

Mustafa Şeker, Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü Melih Gökçek'in yönetimindeki yetiştirme yurtlarında yetişti. Mustafa, "Kimse benimle ilgilenmedi. Ne zaman hirsizlik yaptım, o zaman biler de benimle ilgilendi. O da hapse atmak için" diyordu. Daha sonraki gelişmelerle ilgili olarak şimdi Melih Gökçek'e bazı sorular yöneliyoruz.

Leyla UMAR'ın yazısı 12'de

Melih Gökçek cevap versin

12 SAYFA

GÜNÜN HABERLERİ

SABAH CUMARTESİ 27 TEMMUZ 1991

LEYLA UMAR yazıyor

23 Nisan Çocuk Bayramı'nda SABAH'ın manşetindeki "Mustafa'nın Dramı" daha da dramatikleşerek ağdalı bir Arap filmi-nin senaryosuna dönüştü.

23 Nisan'daki yazıda özetle şu bilgiler vardı:

Mustafa Şeker'in babası katil olduğu için hapis. Annesi evlendiği a-dandan Mustafa'nın oğlu olduğunu saklamış. İki yaşından 16 yaşına kadar altı yetiştirme yurdu değiştiren Mustafa Şeker, pasta, teyp, deri ceket çalmaktan 3 kez hapisaneye girmiş. Ancak hapisaneye girdiği zaman in-sanların ilgisini çektiğini söyleyen Mustafa Şeker'e gerçek yardım elini uzatan Yusuf Kulca adlı bir genç.

12 yıl önce Topkapı Yetiştirme Yurdu'nda bulup sıcak bir dostluk kum-şunu Yusuf Kulca ne kadar samimi yetiştirme yurtlu çocuk varsa ondan keşaf derlerini diğder ve elinden ge-len yardımı yapar Mustafa Şeker'i de yurtları kaçı sağadığı bir apartman kömürlüğünde bulan Yusuf, onu 23 Nisan'dan bir gün önce evine getir-mişti.

Mustafa Şeker'in yetiştirme yurtla-rında tüyler ürpertici yaşamını kale-me alarak Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü Melih Gökçek'i istifa-ya davet eden sayısız insan ordusuna katılmıştı.

Her şeyi yüzeyel düzeyde yapan ve daha yaptıklarını abartma yeteneği-ne sahip olan Melih Gökçek yazısına neşolduğu gece beni 2.5'ta aramıştı. Görünmeyi reddedince kendine has yöntemlere başvurmuştu.

Ertesi sabah Mustafa Şeker'in aga-beyi olduğunu söyleyen Oruç adlı bi-rini İstanbul'a yollamıştı. Oruç deni-len genç telefonla beni arayarak bir-gün önceki yazı sayesinde sevpli kar-deşi Mustafa'nın izini bulduğunu minnetleriyle tekrarlılı.

Atanya'dan bir okuyucumuz ısrarla Mustafa'yı evlat edinmek istediğini bildirdiği halde Yusuf Kulca ile Mus-tafa'yı ağabeyisine teslimini daha uy-gun bulduk. Ancak o günden beri Mustafa'dan hiçbir haber alamadık. Yalnız Tempo dergisinden Melih Gök-çek'in Mustafa'nın inzalı itirafname-sini kalabalık dosyalarına okuduğu-nu öğrendik. Bakırköy Çocuk Yeti-ştirme Yurdu'nda 13 çocuğun bakı-mı-sızlıktan öldüğünü yazan Gönül Çi-nar ile hakkında söylediklerini tek-le-tmek görevini duyuyorum. Yalnız dinleyiciler arasında bulunan bazı profesör dostlarını bu seviyesiz konuş-maların içeriğini aktardılar.

Oraya Gökçek'in emriyle gelen bir grup müridi Gönül Çınar'la bendenizi yerin dibine batıran Genel Müdürleri-ni alkışlarken bir avuç sosyal hizmet-ler uzmanları konferansı şiddetle ki-namışlar. Günde en az birer saatlik ya-pılan telefon konuşmalarında Melih Gökçek'in komandolarıyla birlikte Çocuk Esirgeme Kurumu'nun ne hale soktuklarını anlatılar.

Bu bir avuç haysiyetli sosyal hiz-met uzmanı mücadelelerinden vaz-geçmediler. İbandımız dercede az bir parayla çalışmalarına rağmen, "Biz" dediler, "Melih Gökçek gibileri yasa-tırsak çocuklarımız perişan olaca-lar."

Melih Gökçek istediği kadar Saray köyünü saraylar gibi pembe bahçelerle kaplatıp Barbara Bush'u etkilesin, is-tediği kadar çocukları o gün süslü püslü elbiselerle donatsın; artık Sara-yında yaşayamayacağını biliyor. Çün-ku koruyucusu ve emirinden çıkmadı-ğı Cemil Çiçek gitti.

Ve Gökçek patronu gitmeden önce Semra Özalp'ın karşısına çıkan Talat Yılmaz için cinsiyetini çalığı. O yet-mezmiş gibi ANAP Yüksek Kongresi-de "yurtlarından" toplayıp "getirdiği" 1500 kadar çocuğu Mesut Yılmaz aley-hinde tezahurat yaptırır. Üstelik "yuh" çektirecek kadar seviyesizce yapı bu işleri.

Bu kadar hadayı çok kısa sürede is-lemesi sandalyesinin altından çekil-mesine neden oldu. Yerine başka bi-rini tayin edildiğini öğrendiçe Saray bahçesinde binlerce kutulu yakıttırıp kullarını alel acele toprağa gındırdı.

Bu kitaplar antika kitaplarıdır. Ad-ları bile okunması güç olan hurafa do-lu bu kitapların kulları oradaki top-rakların altından kolaylıkla çıkarılabil-ir.

Kitap yangını sürenken odalarından çıkmaları yasaklanan berici uzmanlar yığına tanklar. Dumanları hala ge-nizlerinde ve adları bizim elimizde.

GÖKÇEK: YANIT VERSİN

Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Mü-dürlüğü'nden azledilen Melih Gökçek'in kararnameyi Cankaya'da. Ancak sabık Genel Müdür bu karar-namenin imzalanmaması için yoğun bir çaba harcıyor. Biz bu çabanın bir miktârını aşağıda soracağımız sorula-ra yanıt vermesi için harekâtını bek-liyoruz.

1) Mustafa Şeker'in kardeşi olmadı-ğı halde bize kendisini ağabeyi diye takdim eden Oruç'un Ankara'ya ge-tirdiği Mustafa'ya tarafınızdan imza-battırılan itirafnamele neler yazıldı? Mustafa'ya ne vaatlerde bulunarak bu kagula imza attırdınız? (Mus-tafa'nın söylediklerini her an teyblan-dan size diuletmeye hazırız.)

2) Tempo'daki araştırmasında Ba-krköy Yetiştirme Yurdu'nda 13 çocu-ğun ihmal sonucunda öldüğünü ya-zan meslekdaşın Gönül Çınar ve hakkında iddia baskıyla imza attığı için büyük bir üzüntüye kapılıp bileğini kesen Mustafa Şe-ker'i, Gökçek ve müridleri polis haf-yesi gibi ararken çocuğun dövüldüğü için idrar kesesinin patladığını bili-yorlarmı?

3) Şu sırada idrarını tutamayan Mustafa'nın gizlice Yusuf Kulca, bir avukat ve tarafınızdan hastanede te-davi edilmekte olduğundan haberlar du-mu?

4) Ağabeyi kısvesi altında yolladığı Oruç'un Mustafa'yı hımbarcı dövme-sini kim emretti?

5) Yaktırdığı kitapların adlarının a-çıklanmasını ne zaman yapacak? Mi-liyonlarca lira ödenerek alınan bu ki-taplar çocuklar için yararlıysa niye o-kutulmadı? Yakılması öngörülecek kadar yararlıysa niçin Saraya gitti?

Melih Gökçek'in ne zaman moka-mundan ve sandalyesinden ayrılma-yı düşündüğünü, daha doğrusu bu mü-deyi diğer komutalarla birlikte bize ne za-man açıklayacağını sabırla bekli-yoruz.

SIİRT'TE AİLE ANKETİ!

Bir çocuk düşünün... Annesi yok. Babası da yok. Herhangi bir başka büyüğü de! 9-10 yaşında bir çocuk ve kendisine sahip çıkacak, kalacağı yeri, yemeğini, giyeceğini sağlayacak, okutacak ve en önemlisi sevip okşayacak hiç kimsesi yok.

Ne olur böyle bir çocuk, günümüz toplumunun acımasızlığı içinde? Yok olur, mahvolur, kötü olur... Ve bu durumda olan çocukların sayısının 1 milyonu bulduğu istatistiki verilere dayanarak söyleniyor. "Sosyal bir hukuk devleti" olma iddiasındaki devletimiz de bu çocuklara sahip çıkmak için çocuk yuvaları açıyor. Burada barınabilen çocuk sayısı 25 bin dolayında. İhtiyaca göre, devele kulak.

Bu çocuk yavrularının bağlı olduğu Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun bu dehşetengiz durumu düzeltmek, halen sahip çıkıldığı iddia edilen o 25 bin çocuğun yaşam koşullarını iyileştirmek için gayret sarfetmesi bekleniyor değil mi?

Sarfediyorlar! Örneğin bir araştırma yapmaya karar veriyorlar. Bu araştırma Türk aile yapısını belirleyecek. Kafayı alıyacak taktılar ya... Hani şu Türk-İslam ailesi... Türk aile yapısını belirledikten sonra, gerekiyorsa ve isteniyorsa araştırma yapılan illerde ve ilçelerde çocuk yuvaları, kreşler, yaşlılar için danışma merkezleri filan açılacak.

Bu araştırma için kurumun uzman niteliğindeki 300 elemanı görevlendiriliyor. Bunlar gidip anket yapacak. **Bulduğunuz yerde kreş açılmasını ister misiniz?** diyecek. Her şey çok gerekli, çok uygarca görünüyor değil mi?

Bir de işin iç yüzüne bakalım. Bu araştırmayı, yani anketleri nerelerde yapıyorlar dersiniz? Sıkı durun: Siirt (Pervari, Şirvan, Kurtalan, Eruh, Baykan) ilçelerinde. Bitlis'te, Van'da, Tunceli'de, Kars'ta, Muş'ta...

Şu Siirt'in adı geçen ilçeleri size hiç de yabancı gelmiyor değil mi? Yanılmıyorsunuz, ayrılıkçı örgütlerle güvenlik güçlerinin sık sık çatıştığı, dolayısıyla haber bültenlerinde sık sık adı geçen, kervan geçmez, kuş uçmaz yerler...

Şimdi birinci derece kadroda görevli 5 kişilik uzman grubu gidecek, Siirt'in Eruh ilçesine, soracak sorularını (Hangi dilden acaba, oralarda Türkçeler biraz zayıf da!) "Oturduğunuz yerleşim biriminde

kreş veya ana okulu açılmasını ister misiniz?" ya da "Yaşlı danışma merkezi açılmasını ister misiniz?" Ya da "Boşandığınız için pişmanlık duyuyor musunuz?" Ya da "Yardımcı olunursa eşinizle tekrar birleşmeyi düşünür müsünüz?" Ya da "Ailenizdeki insanlar boş zamanlarında ne yaparlar?"

Bunu uzman anketör hanım, Siirt'in mezrasında jandarma denetiminde ve tercüman eşliğinde aile reislerine soracak herhaldel Adam da "Sen yalnız olsan ben sana gösterirdim" mi diyecek...

Ve bu "Müthiş önemli" araştırma, aslında çocuk yuvası ya da huzurevi açılabilir paralar sarfedilerek yaptırılmaya zorlanıyor.

Çünkü amaç başka. Amaç, bu kurumun başına getirilen Melih Gökçek'in bitmek tükenmek bilmeyen adam kıyımı. Amaç, bu kurumda görevli özellikle kadınları istifaya zorlamak. Gökçek bunları daha önce atıyor ama yargı kararı ile geri dönüyorlar. Bu kez emir veriyor, öyle bir formül bulun ki, atılmıştan beter olsunlar! Kadınlar eş durumu, bildirerek bu saçma göreve gitmek istemediklerinde, suçlama hazır. Sizin aile birliğiniz beni ilgilendirmez, çalışmayacaksanız evde oturun, çocuklarınıza bakın!"

Bu araştırmada anketör olarak görevlendirilen 300 kişiye görevleri verildikten sonra (1. Araştırmacı en geç görev emrini aldığı günün ertesi günü yola çıkmış olacaktır) işe başlamaları emrediliyor!

Araştırmacılar görev yerlerini terkedemiyor, rapor alamıyor, görev bitmeden yıllık izin isteyemiyor... Ah, unuttuyordum... Bir hoşluk daha var: İçişleri Bakanlığı da valilere bilgi gönderiyor, "ekte sunulan anketler yalnız ülkemiz sınırları içinde ikamet eden vatandaşlara uygulanacaktır" diye! Şaşırır da Eruh'ta falan sınırı geçerler diye belki...

Bu araştırmanın örneklemini yok, niye yapıldığı belli değil, bilimsel değil bir tek amacı var o da kurumda yuvalarda uygulanmaya başlayacak olan dini eğitime bu 300 kişinin karşı çıkmasını önlemek için hepsini kaçırmak!

Melih Gökçek, bu kez "Dikkatli olun beni gazetecilerle, mahkemelerle uğraştırmayın" demiş... Gazetecilerin görevi yanlış olan her işle uğraşmak. Hele böyle ayan beyan yanlış işlerle uğraşmak bir zevki Sokakta kalmış bir milyon çocuğa sahip çıkılmazken saçma sapan projelere milyonlar harcayanlarla uğraşmak da boynumuzun borcu!

VALİ'Yİ KIZDIRAN ÖNERİ

Sosyal Hizmetler

İl Müdürü Yalın Müftülükten yurtlar için eğitimci istedi

İl Sosyal Hizmetler Genel Kurulu dün üç ay ara ile düzenlediği toplantılardan birini gerçekleştirdi. Toplantıda Yetiştirme Yurdu öğrencilerinin ruhsal sağlığı ve eğitim konusundadırıldı. Ana baba şefkatinden yoksun olan çocukların direnç, il ve sorumluluk sahibi bir kişiliğe kavuşturulması için neler yapılabileceği tartışıldı.

Toplantıda konuşan Sosyal Hizmetler İl Müdürü Sabri Yalın Müftülük ile temasa geçilerek buradan sağlanacak din görevlisi personel aracılığıyla yetiştirme yurtlarındaki çocukların sorumluluk duygularının artırılabilceğini savundu. Vali Erdoğan Şahinoğlu bu öneriyi karşı çıkarak Millî Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı teşkilatlarının koordinasyonu ile bu yoldaki açığın kapatılacağını söyledi.

Çocuklara psikolog mu müftüm?

Geçmişte camii imamı olarak görev yaptığı bilinen Millî Eğitim'deki son sıçramasını Sosyal Hizmetler İl Müdürü olarak tamamlayan Sabri Yalın (solda) dün müftülükten psikolog yerine genç çocuk personel isteme önerisinde bulununca Şahinoğlu tarafından fersah fersah

Gökçek'in atamaları geri dönüyor

● Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'nde Şube Müdürü İken Elazığ'a atanan Serpil Baran'ın atama işlemi, Malatya İdare Mahkemesi'nce iptal edildi.

DENİZ KARAMAN
ANKARA

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nda yapılan atamaların iptaline bir yenisi daha eklendi. Daha önce aile ve sağlık koşullarının, kamu yararının gözetilmediği, takdir yetkisinin haklı nedenlere dayanmaksızın yapıldığı gerekçesiyle bazı atama işlemleri çeşitli idare mahkemelerince iptal edilmişti. Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü Aile ve Çocuk Hizmetleri Daire Başkanlığında Şube Müdürü olarak görev yapan Serpil Baran'ın Elazığ Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'ne il müdür yardımcısı olarak atanmasına ilişkin atama işlemi de Malatya İdare Mahkemesi tarafından iptal edildi.

Atama işleminin iptaline ilişkin mahkeme kararlarında, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 76. maddesinde, idarelere personelin nakli konusunda takdir yetkisi tanındığı, ancak bu takdir yetkisinin mutlak ve sınırsız olmadığı idarelerin kamu personelinin görev ve yerlerini değiştirmek konusunda yaptıkları işlemleri kamu yararı ve hizmet gereği açısından hukuken kabul edilebilecek ciddi ve geçerli nedenlere dayandırmak zorunda oldukları belirtildi. Kararda, "Her ne kadar davalı idarece, dava konusu işlemin gerekçesi olarak, davacının başarılı ve tecrübeli bir personel olması ve Elazığ İl Müdürlüğü'nün ihtiyacı gösterilmişse de, davacının eski görevinden alınmasında ne gibi bir kamu yararı bulunduğu açıklanmadığı gibi, Elazığ İl Müdürlüğü'nün ihtiyacının ne suretle saptandığının da belirtilmediği görülmüştür" denildi.

Mahkeme, ayrıca davalı idareye yasalarla tanınan takdir yetkisinin kamu yararı ve hizmet gereği ilkelerine uygun olarak kullanılmadığı ve dava konusu işlemin mevzuata aykırı bulunduğu da belirtildi. Davacının atama işlemi nedeniyle uğradığı maddi zararın, yargılama giderlerinin ve Elazığ'da ki görevi ile önceki görevi nedeniyle maaşları arasında oluşan farkın hesaplanarak davalı idarece kendisine ödenmesine karar verildi.

DENİZ KARAMAN / ANKARA / MİLLİYET / 21 MAYIS 1990

OKTAY AKBAL
EVET / HAYIR
CUMHURİYET

SHÇEK'DA NELER OLUYOR

"Ben eylül 90'a kadar SHÇEK bünyesinde çalışan bir sosyal hizmet uzmanıyım. Eylül ayında müstafi sayıldım. Melih Gökçek, SHÇEK bünyesine geleli bir buçuk yıl oldu. Bu dönem hep kendisinin çok iyi işler yaptığı yolunda basında, TV'de haberler, röportajlar çıkmıştır. Gerçek öyle değil. Geçenlerde 'Sabah' gazetesinde bir dizi çıktı. Yazılanlarda hiç bir abartıma yoktur. Bildiğiniz gibi bu kurum büyük oranda kimsesiz çocuklarla ilgilendir. Bu çocuklar din eğitimi görmeye itilmektedir ve çok kötü dayak yiyorlar. Yetiştirme yurtlarındaki çocuklar başka illere naklediliyor. Okuma olanakları ellerinden alınıyor. Bu çocuklar bizindir. Sahip çıkalım. Gitseniz, görseniz her şeyi anlarsınız. Aydın kafalı insanlar buralardan uzaklaştırılıyor. Türbanlı kişiler getiriliyor. Bu olaylar yalnız İstanbul'da değil Türkiye çapındadır. Bunlara dur diyen çıkmayacak mı?"

★

"Son günlerde gündemde Cemil Çiçek var. Yazınızda sözünü ettiğiniz Yusuf Kurtça örneklerden sadece bir tanesi. Bizler Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nda yaşanan olayları, ülkeyi ne denli karanlık ve sonu bilinmeyen çukurlar içine çekmek istediklerini biliyoruz. Ankara'da genel müdürlükte Araştırma Planlama ve Koordinasyon Daire Başkanı'ğı var. İlk olarak örgütün beyni sayılan bu yer dağıtıldı. Bakanla genel müdür el ele vererek kadroları baştan sona değiştirmenin planını yapıp uyguladılar. Bay Gökçek, 6 Haziran 1989'da göreve geldi ve 'Sizleri istemiyorum, gidin, sizlerle çalışmayacağım, benim gibi milliyetçi muhafazakâr olmayan benimle çalışamaz' dedi. Herkese kapıyı gösterdi, emekli olamayan kişileri özellikle Doğu'ya sürdü. Evli olmayan kızları İstanbul'a tayin etti. İstanbul'a gitsinler orada fahişe olsunlar gerekçesiyle! Cemil Çiçek'in görüşleri basına yeni sızıyor, bizler bunu bir yıl önce yaşadık. Kadınlara kızlara bakışları bu. Örümcek kafalarında duygu, ruh olmayan insanlar yönetimin üst kademelerinde yer alıyorlar. 70'li yıllarda bellerinde tabanca komandoculuk oynayanlar büyüdüler, akıllandılar, 80'li yıllarda yönetim kadrolarına girmeyi başardılar.

Sosyal hizmetler bugün bünyesinde 0-18 yaş arasında 25 bin çocuk ve genci barındırıyor. Bu 25 bin çocuk ve gençten en az on binin beyninin yıkandığını düşünün. Dinsel yayınlar sürekli dağıtılıyor. Kuşe kâğıda renkli basılmış aptes nasıl alınır, gusul aptesi nedir? Yedi yaşındaki bir kız çocuğu başı örtülü, yerleri süpüren elbise, ayaklarında çorap, yalnız tek eli ve yüzü açık namaza durdurulmakta. Yine yedi yaşında bir çocuk başında namaz takkesi, nasıl namaz kılınır, nasıl aptes alınır resimlerle gösteriliyor. Huzurevlerinde meslek elemanları yerlerinden uzaklaştırıldığı için bilgisiz imam hatipliler sırf görüşleri kendilerine uygun olduğu için görevlendirildiler. Dört yıllık yükseköğrenimini, master eğitimini, çeşitli sertifikaları, belgeleri hiçe saydılar. Genel müdürlük dahil tüm kuruluşlarda türbanlı ve çember sakallılar görev yapıyor. Bu kişiler üstelik işi de bilmiyorlar. Sayın Akbal; yeteneksiz, eğitimsiz, örümcek kafalılarla sonuna kadar savaşıcağız. Bu insanların gerçek yüzlerini görmenin, göstermenin zamanı geldi. Yoksa çok geç kalacağız."

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nda son bir iki yıldır neler olup bittiği üzerine daha başka mektuplar da aldım. Hepsine bu sütunda yer vermek olanaksız. Bu konuyla ilgilenecek sorumlular nerede? Nerede muhalefet milletvekilleri, nerede SHP gölge bakanları, nerede basın?

SOSYAL HİZMETLER VE MEDYA:

BİR TV PROGRAMININ ARDINDAN

Kasım KARATAŞ
Sosyal Hizmet Uzm.
H.Ü. Sos. Hiz. Yüksekokulu
Araştırma Görevlisi

Nilüfer TEKİN
Sosyal Hizmet Uzmanı

Ülkemizde sosyal hizmet kuruluşlarından bazılarında meydana gelen uygulamalar, son yıllarda sık sık kitle iletişim araçlarının gündeminde yer almaya başladı. Son birkaç yıldır, bu kuruluşlarda, önceki yıllara oranla daha olumsuz gelişmeler gözlenmekte, dolayısıyla toplumun bu kuruluşlara

ilgisi giderek artmaktadır. Bu yazıda, konuyla ilgili pekçok örnekten yalnızca birisi ele alınarak irdelenecektir.

Sözkonusu örnek 21.5.1991 tarihinde TRT televizyonu birinci kanalda, Ertürk Yöndem'in hazırlayıp sunduğu "Perde Arkası" haber programından alınmıştır. Bu programda 7-13 Nisan 1991 tarihinde haftalık Tempo Dergisi'nde kapak olan bir haberle ilgili konulara değiniliyordu. Tempo Dergisinde, İstanbul ilindeki korunmaya muhtaç çocukların barındığı çocuk kurumlarında meydana gelen dehşet verici olaylar (bakımsızlık nedeniyle çocuk ölümleri vb.) yer alıyordu. TV programında ise, bu haberde yer alan çocuk kurumlarından birisi odak alınarak, habere konu olan olaylara açıklık (!) getirilmeye çalışılıyordu.

Bu kuruluşlarda yaşanan olayları yakından bilen sosyal hizmet kamuoyu, sözkonusu programı da ilgiyle izledi. Program, kamuoyunda bazı soruların doğmasına yol açtı. Bu sorulardan bir bölümü, programın hazırlanış ve gündeme getiriliş zamanı ve biçimi ile ilgiliydi.

Sözkonusu haber programı içinde bu kuruluşlar, daha önce de birkaç kez yer almış ve bağlı oldukları Genel Müdürün görüşlerine yer verilmişti. Bu kez, basında çıkan eleştirel bir yazının hemen ardından gündeme getirilmesi ve program içinde de basının eleştirilmesi, TRT'nin bu programda sayın Genel Müdürün "sözcülüğünü" üstlendiği izlenimini vermiştir. Bu bir yana, mevcut TRT yasasının yayın ilkelerini bile hiçe sayan bir anlayışla, bazı kamu görevlileri suçlanmıştır. Bilindiği gibi, TRT yasasının yayın ilkelerini içeren 5. maddesinde; "Kişilerin özel hayatlarına, şeref ve haysiyetlerine saygılı olmak ve dürüstlük anlayışına bağlı kalmak" yer alır. Yine aynı maddede "Haberlerin toplanması, seçilmesi ve yayınlanmasında tarafsızlık, doğruluk ilkeleri esastır" der.

Konu ile ilgili olarak ekrana getirilen SHÇEK Genel Müdürü Melih GÖKÇEK'in, bu yayın ilkelerini bilmesi beklenemez. Ayrıca bu kavramların içeriği hakkındaki görüş ve düşünceleri de tartışma konusudur. Oysa programın yapımcısının bu ilkeleri bilmemesi ya da gözden kaçırmaması düşünülemez. Buna karşın Sayın Genel Müdürün, bir kamu görevlisi hakkındaki gerçekliği kuşku iddialarına hiç bir araştırma yapılmaksızın yer verilmesi, oldukça düşündürücüdür. Ayrıca benzer iddia ve karalamalar, Genel Müdürün haksız yere tayin ettiği diğer kamu görevlilerine de genelleştirilmiştir.

Programın yapımcısı ve sunucusu sayın Yöndem başka programlarda sık sık yönelttiği "cesur" sorularını bu programda adeta esirgemiştir. Örneğin; suistimale suçlanan kamu görevlisi hakkında idari ve cezai işlem yapılmış mıdır, olay adli mercilere intikal ettirilmiş midir, türünden sorular her nedense aklına gelmemiştir. Suçlanan eski kuruluş müdürünün, bazı demirbaş eşyaların kaybindan sorumlu olduğu için görevden alındığı ileri sürülmüş fakat konuyla ilgili olarak aynı kuruluşun ayniyat saymanı ve ambar memuru hakkında ne tür bir işlem yapıldığı ne sorulmuş ne de açıklanmıştır. Oysa hepimiz tarafından bilinmektedir ki, bir kuruluştaki demirbaşın zimmeti kuruluş müdürünün değil, ayniyat saymanı ve ambar memurunun ortak sorumluluğundadır. Ayrıca, bilindiği kadarıyla adı geçen yöneticinin görevden alınma gerekçesiyle bu suçlamaların hiçbir ilişkisi yoktur. Kuşkusuz bu sorular sorulmuş ve yanıtları alınmış olsaydı, suçlamaların dayanaksız olduğu ortaya çıkacaktı.

Yayın ilkelerinde "... tek yönlü taraf tutan yayın yapmamak ve bir siyasi partinin, grubun, çıkar çevresinin, inanç ve düşüncenin menfaatlerine alet olmamak" (5. Md.) gerektiği yazılı olan TRT, bu yayınlara kamuoyunun tarafsız oluşmasını engellemiştir. Çekimlerin gerçekleştirildiği çocuk yuvasında, bütün oyuncakların ve genel malzemenin oldukça yeni olduğu ve çekim anında yuvanın olağandışı bir düzenlilik içinde bulunduğu göze çarpmaktaydı.

Oysa çocukların toplu olarak yaşadığı bu tür kurumların, her zaman böyle "düzenli"(!) olması beklenemez ve gerekli de değildir. Belli ki kurumda çekim için özel düzenlemeler yapılmıştır. Genel olarak kamuoyunu etkileyebileceği düşünülen bu görüntüler, konuyu yakından bilen kişilerce "mizansen" olarak değerlendirilmektedir.

Ayrıca, sözkonusu programın yapıldığı yuva ile ilgili, Tempo dergisinde yer alan habere de (13 bebeğin bakımsızlık ve hastalıktan ölmesi) herhangi bir açıklama getirilmemiştir. Kurumlarda sözü edilen iyileştirme ve geliştirmeler gerçekten olduysa, neden çocuk ölümlerinde artış olmuştur? Bu olgu, çocukların "kurumsal ihmal ve istismarı"nın çarpıcı bir örneğini teşkil etmektedir.

Programda, kamuoyunun merak ettiği bu konuları araştırıp açıklığa kavuşturmak yerine Genel müdürün başarısızlığını ve personel politikasındaki hukuk dışı uygulamaları (Mahkeme kararlarıyla kanıtlanmıştır) gizlemek amacıyla yaptığı konuşma ekrana getirilmiştir.

Programın hazırlanıp sunulmasıyla ilgili bu ve benzeri soruların yanısıra, içerikle ilgili de pek çok soru oluşmuştur, kafalarda. Genel Müdür, işbaşına geldiğinden buyana gerek idareci, meslek elemanı, gerekse diğer kadrolarda yaptığı tayinlerin gerekçesini, bu kişilerin yaptığını iddia ettiği "su istismaller"e bağlamıştır. Oysa kendi uygulamalarıyla ilgili Meclise verilen araştırma önergesi, soru önergesi ve Bütçe görüşmelerinde yapılan tartışmaların tutanaklarından,⁽¹⁾ basından ve mahkeme kararlarından bilinmektedir ki, bu tayinlerin gerekçesi oldukça farklıdır. Bunun en önemli kanıtı ise, yapılan tayinlerden yargıya intikal edenlerin hemen hemen hepsinin hukuka aykırı bulunarak iptal edilmiş olmasıdır. TRT, bu yayınıyla, sözkonusu kişileri gerçeğin tersine "zan" altında bırakmıştır. Gerek bu yolla uğradıkları manevi zararın giderilmesi, gerekse kamuoyunun doğru bilgilenebilmesi için bugüne kadar yapılan tayinlerin gerekçelerinin tek tek açıklanması gerekmektedir.

Sayın Genel Müdür, her fırsatta kendilerinden önce bu kuruluşların ne kadar kötü olduğunu vurgulamaktadır. Ancak geçmişte bu kuruluşların yönetim sorumluluğunu üstlenmiş Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanları (Mehmet Aydın, Mustafa Kalemli, Bülent

(1) Bkz. Sosyal Hizmet, 1-3 (Ocak - Şubat - Mart 1991) ss. 3-56.

Akarcı, Nihat Kitapçı), eski Genel Müdür Dr. Nihat İlhan ve Yardımcıları, bu suçlamalara herhangi bir yanıt vermemişlerdir. Başta kamuoyu ve biz sosyal hizmet uzmanları, sözü edilen geçmiş dönemden kimlerin sorumlu olduğunun ve bu döneme ait kötü yönetimle ilgili ne tür bir işlem yapıldığının açıklanmasını bekliyoruz.

Sayın Genel Müdür, sözkonusu programda ve basına yaptığı pek çok açıklamada, hizmetleri olağanüstü geliştirdiğini iddia etmektedir. Acaba öyle midir? Kurumun bütçesinin, Genel Müdürün işbaşına gelişinden sonra (iki yıl içinde) yaklaşık beş kat (60 milyardan 280 milyara) arttığı bilinmektedir. Kaynak artışıyla birlikte, o günden bugüne acaba kurum hizmetleri de nicel ve nitel olarak aynı oranda artmış mıdır? Kendileri göreve getirildiğinde (1989), Türkiye çapında bakılan korunmaya muhtaç çocuk sayısı 19203'tü⁽²⁾. Bugün ise bu rakam 18.900'dür⁽³⁾. Bu örnek diğer hizmet alanlarından da verilebilir. En az 500.000 çocuğun korunmaya muhtaç olduğu ifade edilen ülkemizde, bütçede yapılan bu artışlar acaba hangi amaçlarla ve hangi alanlara harcanmaktadır? Hizmetlerde, kaynak artışıyla paralel nicel bir artış sağlanmadığı ortadadır. Hizmetlerin kalitesindeki artış ise, yetişmiş nitelikli personelin haksız tayinleri ve uzmanlık alanları dışında çalıştırılmasıyla nasıl gerçekleştirilmiştir? Yoksa nitelikli elemanlardan boşaltılan kadrolara atanan "eski belediyeciler" ve diğer "ehliyetsiz" kişilerle mi geliştirilmiştir, hizmetlerin kalitesi?

Sn. Genel Müdür bütçesindeki bu artışları, bazı kurumları vitrin niyetine düzenlemek için mi harcamıştır? Ankara'da sadece tek bir kurumun bahçesine milyarların harcadığı doğrudur?

Pek çok yetişmiş meslek elemanını, bulundukları yerden ülkenin dört bir yanına geçici görevle görevlendirerek, bilimsel açıdan hiçbir değeri olmayan⁽⁴⁾ "sözde araştırma" için ne kadar para harcanmıştır? Bu kadar para harcanarak yapılan "araştırma"nın sonuçları, hizmetlerin gelişimine ne ölçüde katkıda bulunmuştur?

Bu "araştırma"da harcanan paranın, sokaktaki korunmaya muhtaç çocuklar, maddi zorluklar yüzünden parçalanma aşamasına gelmiş aileler, sakatlar vb. ihtiyaç içindeki kişiler için harcanması gerekmez miydi?

Sn. Genel Müdür, göreve gelişinden bu yana, sosyal hizmetler alanında ne tür yeni yatırım kararları almıştır? Yatırım programlarında sosyal hizmetlere duyulan ihtiyacı had safhaya ulaştığı büyük kentlerimiz için neler öngörülmüştür? Yeni kurum yatırımlarının, ihtiyaçların çok daha yoğun olduğu büyük kentlerimiz yerine küçük yerleşim birimlerine (Yozgat, Bor, Ünye ...) kaydırılması, hangi bilimsel ve mesleki değerlendirmenin sonucudur?..

Son olarak, programı izlerken tümümüzü şoke eden bir gelişmeye daha tanık olduk. Program içinde devletin korunması altındaki bazı çocuklar, kamuoyuna kimlikleri de açıklanarak "gayri meşru çocuklar" olarak ilan edildiler. Bu durum, çocukların, onları korumakla yükümlü en yetkili kişilerce istismar edilmesinden başka birşey değildi. Terkedilmiş çocukların tümünün "gayri meşru" olduğu varsayımı yanlış olduğu kadar, gerçekte böyle bile olsa, bunun televizyon aracılığıyla kamuoyuna açıklanmasının hiçbir haklı gerekçesi olamaz. Bu örnek sosyal hizmetlerde bilimsel ve mesleki bilgi ve uzmanlaşmanın önemini bir kez daha vurgulamaktadır.

İzlediğimiz bu programın bizlerde ve kamuoyunda uyandırdığı soru işaretlerinden bazıları bunlar. Sorular çoğaltılabilir. Beklentimiz, sosyal hizmetler ile ilgili tarafsız yapılmış bir programda, bu ve benzeri soruların sorulması ve araştırılmasıdır.

(2) Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Sosyal Hizmetler Bülteni V, 17 (Mart 1989).

(3) Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Broşür, (1991).

(4) Erden Ünlü ve Kasım Karataş. "Sosyal Hizmet Araştırması ve SHÇEK'in Son Araştırma Etkinlikleri" Sosyal Hizmet, 1, 2 (Ekim - Kasım - Aralık 1990), ss. 4-16.

HABERLER

Şeriatçı örgüt üyesi müdür

(1) MİLLÎ MÜCADELECİLER ÇİÇEK'İN BAKANLIĞINDA HIZLA KADROLAŞIYORLAR"

Gökçek'in atamaları yargıda

• Çocuk Esirgeme Kurumu'nda Ankara'da atanan 15 kişi

16 MÜDÜR

görevden alındı

Gökçek'in atamaları yargıda

Şeriatçı müdür

Gökçek'in atamaları yargıda

Şeriatçı müdür

Gökçek'in atamaları yargıda

Şeriatçı müdür

Gökçek'in atamaları yargıda

TÜRKİYE

"MİLLÎ MÜCADELECİLER ÇİÇEK'İN BAKANLIĞINDA HIZLA KADROLAŞIYORLAR"

SAĞIN DEV-GENÇİ DEVLETTE YUVA KURDU

TEMPO

YIL: 3 SAYI: 22

27 MAYIS - 2 HAZİRAN 1990

1970'İN EN TEHLİKELİ SAĞ ÖRGÜTÜ OLARAK TANIMLANAN MÜCADELE BİRLİĞİ, DEVLET OLANAKLARIYLA DEVLET İÇİNDE ÖRGÜTLENİYOR. MÜCADELECİLERİN YENİ YUVASI, KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEYLE DENETİMDEN KAÇIRILAN AİLE KURUMU İLE MELİH GÖKÇEK'İN SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU... BU ÖRGÜTLENMEDEN VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DE NASIBINI ALIYOR. BÖYLECE DEVLET BAKANİ CEMİL ÇİÇEK, HÜKÜMET İÇİNDE "KADROLAŞABİLEN" TEK BAKAN UNVANINI ELDE EDİYOR.

".... Çiçek, ANAP'lı bakanlar arasında kendi kadrosunu kurmuş olan tek bakan. Hem öyle bir kadro ki, "devlet içinde devlet" görünümünde. Belki ANAP'lı değil ama devletin imkânları ve ANAP'lı bakanın desteğiyle örgütleniyor. Sermaye ve güç kazanıyor. Örgütün adı Mücadele Birliği. Mimarıları; Bakan Cemil Çiçek, yeni kurulan Aile Araştırma Kurumu Başkanı Necmettin Türinay, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü Melih Gökçek.

dönemde hızlı bir şekilde üye ve sempatanlarını çeşitli kamp ve kurslar altında eğitti...

RADİKALLERİN KOPUSU

Tempo'nun çeşitli kaynaklardan edindiği bilgilere göre eski Mücadele Birliği'ni örgütlemeye çalışan iki isim var. Bunlardan biri Bakan Cemil Çiçek'in yakın dostu Necmettin Türinay, diğeri ise Panel'i çıkaran Ömer Vehbi Hatiboğlu. Buna rağmen Türinay, Panel'de "Ahmed Rıdvan" imzasıyla yazıyor. Liderlik mücadelesinde pek ortaya çıkmayan üçüncü isim de Melih Gökçek. Kendi aralarında çekişme olsa da bu üç isim dışı karşı birlikte hareket ediyor. Amaçlarını da "Herkes kendi yerinde güç sahibi olacak. Sonra güçler birleştirilecek, bir baskı gücü olarak ortaya çıkılacak ve her dönem iktidarın imkanlarından yararlanılacak" belirlemiş bulunuyorlar.

ÖNCE TECRÜBE KAZANDI

Devlet Bakanı Cemil Çiçek ilk iş olarak kendisine yakın bir danışmanlar grubu kurdu. Elinde Vakıflar Genel Müdürlüğü Fak-Fuk Fon, Sosyal Hizmetler

NASIL BİR ÖRGÜT?

Mücadele Birliği örgütünün temelleri hayli gerilere gidiyor. Örgüt esas olarak Atatürk'ün başlattığı Millî Mücadelenin Cumhuriyet İdaresiyle değil, halifeliğin yeniden idhas edilmesiyle sonuçlanması gerektiğine inanıyor. Hedef "yarım kalan" millî mücadelenin yeniden başlatılarak, cumhuriyet yerine din esasına dayalı bir rejimin kurulmasını sağlamaktır. Örgüt 18 Kasım 1967'de üç imam ve bir Yüksek İslam Enstitüsü öğrencisi tarafından Konya'da kuruldu....

Öncelikle üçer kişilik üyelerden oluşan kadroların oluşturduğu "Hücreler"i kurarak çalışan Mücadele Birliği o

gibi kurumlar, aile gibi üzerinde her türlü çalışmanın yapılabileceği geniş bir konu vardı.....

FİLM OLAN MİLYARLIK

Sosyal Hizmetlerin Genel Müdürü Melih Gökçek'in de milyarın üzerinde para ödeyerek film ismarladığı Şenol Demiröz, TV'de yayımlanan Çanakkale Belgeseli'ni hazırlayıp da Atatürk'den hiç söz etmeyen yönetmen olarak biliniyor.

MOHAÇ'TAN SOSYAL HİZMETE

Melih Gökçek ismini kamuoyu, Keçiören Belediye Başkanı olduğunda duydu. Özallar'la olan yakın ilişkisi sonucu geldiği bu göreve ikinci kez seçilemeyince, önce TRT'de görev almak istedi. Olmayınca Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne talip oldu. Bu görevlere kıdemi yetmeyince imdadına Cemil Çiçek yetişti; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'ne önce vekaleten, sonra asaleten atandı.

Melih Gökçek göreve çok hızlı başladı. İlk yaptığı iş kadroyu yenilemek oldu. 16 il müdürü, 59 kuruluş müdürü, 8 daire başkanı ve 19 şube müdürü olmak üzere toplam 102 kişiyi hemen görevden aldı. Yardımcı hizmetler, eğitmen, öğretmenleri de eklediğimizde görevden aldıklarının sayısı 200'ü geçiyor. Gökçek özellikle sosyal hizmet kökenli yöneticileri görevden aldı, yerlerine kendi "adamları"nı yerleştirdi. Diğer kurumlardan 60'a yakın ismi transfer etti. Açtığı sınavla 1500 eleman aldı. Ne hikmetse aldıklarının çoğu Yozgat ve Kırıkkaleli çıktı. "Başarılı bir çalışmaya giren" Genel Müdürü'nü Cemil Çiçek'de yalnız bırakmadı. Kurumun 59

milyar lira olan 89 bütçesini 1990 yılında 300 milyar liraya yaklaştırdı. Böylece Melih Gökçek'in eline çok büyük bir para ve Türkiye çapında bir teşkilat geçmiş oldu. O da gereğini yapmaya başladı. Eski mücadeleci bir Kurum'a yerleştirdi. Mücadeleci olmanın dışında hiç bir özelliği bulunmayan Cuma Yavuz'u İstanbul Sosyal Hizmet Müdürü yaptı ve temettü dağıtan Taksim İşletmeciliği'nin de Yönetim Kurulu üyeliğine getirdi. Milyarlık film ve bina inşaatı işlerine girdi. İhaleye girmeden 500 bilgisayar satın aldı.

Ancak ihtilal şartlarında olabilecek kadro değişikliği karşısında tepki arttı ve SHP İçel Milletvekili Fikri Sağlar Başbakan Yıldırım Akbulut'un cevaplama için TBMM Başkanlığı'na bir soru önergesi verdi. Sağlar, Gökçek'in illegal örgüt kurucusu olduğunun devlet tarafından tespit edildiğini ve atamasının niçin yapıldığını sordu. Ama henüz sorusuna cevap alabilmiş değil. Başbakan yerine Sağlar'a cevabı Melih Gökçek verdi. "Ben Mücadele Birliği'nin üyesi değilim" dedi. Mahkemeye gideceğini söyledi.

Ancak Gökçek'in 1970 yaz aylarında Gaziantep'te bulunan "yan kuruluşlardan" Milliyetçi Tahsil Gençliği Derneği adına konuşmalar yaptığı, köyleri dolaştığı biliniyor. Yeniden Milli Mücadele'nin 28 Temmuz 1970 tarihli 26. sayısının son sayfasında bu konuda şu haber veriliyor: "Melih Gökçek konuşmasında Mohaç'ı anlatmış ve nasıl çöktüğümüz üzerinde durmuştur.... ve konuşmasını 'Yaşasın yeniden başlayan Milli Mücadele' sözleriyle bitirmiştir."

GAZİP KURUM KÖNİK ÖDÜLÜ

Aralık ayının sonunda Kanun Hükmünde Kararname ile Aile Araştırma Kurumu kurulduğunda, bu kurumun ne

olduğuna önceleri kimse anlam veremedi. Kurumun amacı aile konusunda araştırma yapmak, aile birliğini sağlamlaştırmak için çalışmaktı. Ne araştırma için bir kurum kurmaya gerek vardı, ne de aile içi olaylara bir kurumla müdahale etmek mümkündü. DPT uzmanları ve DİE'de çalışanlar böyle bir kuruma anlam veremiyorlar, mevzuat açısından da uygun görmüyorlardı. Oysa bu kurum bir başka örgüt için çok önemliydi. Melih-Gökçek'in Sosyal Hizmetleriyle kadrolaşmak çok zordu. Nitekim görevden aldığı yöneticilerin çoğu Danıştay'dan yürütmeyi durdurma kararı

çıkarmışlardı. Ayrıca mevcut kadroları değiştirip yenilerini atamak kamuoyunda tepki çekiyordu. Onun için yeni bir kurum kurmak daha kolaydı ve işler sessiz ve derinden gerçekleşirdi.

YIL: 3 SAYI: 22
27 MAYIS - 2 HAZİRAN 1990
TEMPO
SAYFA: 20 - 21 - 22 - 23

SAĞLAR'A DAVAYA RET

* ANKARA (AA) — Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü Melih Gökçek'in, SHP İçel Milletvekili Fikri Sağlar aleyhine, kendisinin, "İslamcı Mücadele Birliği" adlı yasadışı örgütün kurucularından olduğu yolundaki iddiaları nedeniyle açtığı 100 milyon liralık tazminat davası reddedildi. Ankara 20. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde görülen dünkü davada, Gökçek'in avukatı Bilgin Yazıcıoğlu, soru önergesindeki iddiaların önerge görüşülmeden önce basına açıklanarak müvekkilinin şahsiyet haklarına saldırıda bulunduğu gerekçesiyle tazminata hükmedilmesini istedi.

CUMHURİYET / 19 EKİM 1990 / HABERLERİN DEVAMI / Sayfa 6

HER GÜN 8 BİN ÖLÜM — Dünyada bulaşıcı hastalıklar nedeniyle her gün 8 bin çocuk ölüyor. UNICEF'in çabasıyla gerçekleştirilen ve açılışı bugün yapılacak Dünya Çocuk Zirvesi'nin amacı, yarınlarına kuskuya değil; güvenle bakan, sağlıklı çocuklar (Fotoğraf: ABC)

bulaşıcı hastalıklar. UNICEF'in çabasıyla yapılacak Dünya Çocuk Zirvesi'nin amacı, yarınlarına kuskuya değil; güvenle bakan, sağlıklı çocuklar (Fotoğraf: ABC)

7-13 NİSAN 1991 tarih ve 15 Sayılı TEMPO dergisi:

YUVALARDA CİNAYETLER

13 Çocuk Nasıl Öldü?

Belgeleri doktor görüşleri, ölüm raporlarıyla bir skandalın içyüzü

CEYDA ŞAHİN'in kısacık yaşam öyküsünün sona eriş belgesi bu. Ceyda'nın talihsizliği annesinin çok genç yaşta tecavüze uğramasıyla başlıyor. Hamile olduğunu ancak cenin hareket etmeye başladığında yani 4, 5 aylık olduğunda anlayan annenin Kartal Devlet Hastanesi'nde doğurduğu bebeğine bakması olanaksız. Ne ekonomik ne de toplumsal koşullar buna elvermiyor. Tek çare devletin koruyucu kanatlarına sığınmak. Gerekli başvuruyu yapıp Bakırköy Çocuk Yuvası'nın kapısını çalıyor. Henüz 15 günlük olan bebeğini görevlilere teslim ederken elleri titriyor. Tıpkı bugün Tempo'ya olanları anlatırken titrediği gibi. İstmeden dünyaya getirmiş olsa bile seviyor Ceyda'sını. Ayrılık hüznünü yüreğinin derinliklerinde duysa da içinde bir umut taşıyor. Kimbilir belki bir gün durumu düzelir ve Ceyda'sına kavuşur. Üstelik Ceyda'sı devletin güvencesinde olacak. Yuvaya gelen çocuklar hem uyum hem de karantina nedeniyle ziyaretçileriyle ancak 21 gün sonra görüşürler. Bu genç ve acılı annede 21 gün sonra ilk ziyaretini yapar Ceyda'sını son kez gördüğünü bilmeden. Devlet çocuk yuvalarında bakımsızlık ve beslenme bozuklukları ihmal ve ilgisizlik nedenleriyle çocukların öldüğü "ihbarını alan Tempo harekete geçtiğinde daha ortada bir çok Ceyda vakası olduğu ortaya çıkacaktı.

Bakırköy Çocuk Yuvasında geçtiğimiz yıl tam 13 çocuk ölümlü olmuştu. 13 Çocuk devletin güvencesinde olmanın bedelini bir hayli ağır ödemişti. Ölerек. Ölümlemler yanında hastalıkların lafı bile edilmez belki ama tam 22 çocuk da tüberküloza yakalanmıştı. Tempo olayın üstüne gittikçe yeni bulgular çıkıyordu. Bir başka yuvada

Bu hafta...

Zincirlikuyu Mezarlığı'nda imamız, avuçta kadar bir mezar. Henüz iki aylıkken ölen Ceyda'nın son mekânı. Bundan bir önceki ise Çocuk Esirgeme Kurumu'nun Bakırköy Çocuk Yuvası'ya. Annesi "İkinci durumum düzelince ölünce" umuduydu devlete emanet etmiş çocuğunu. Belki de bir çağın uyaraktı!

Şimdi, çok değil bir iki ay geriye dönerek bir sahneyi yeniden yaşayalım. Televizyonun Hediye Meydanı programında devletin Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü Melih Gökçek başkanına her yıl çıkartmasına konuşuyor. Kurumun bir zamanlar Evren'in baskılarıyla ortaya çıkan imajının ne kadar gerilemiş kaldığını kanıtama çabası içinde. Raporları bir çağın uyaraktı. "Anneler, bakamayacağınız çocuklarınızı cami köşelerine bırakmak yerine bize gelin. Bir bakalım. İstedikçiniz zaman gelip alın" diyor Melih Gökçek. Kendinden, başından o kadar emin.

Oysa belki de aynı tarihte ÇEK'nin Bakırköy Çocuk Yuvası'ndan, şimdi Ceyda'dan başka 12 çocuğun daha ölümleri çıkıyor. Sebep bir bulaşıcı enfeksiyonu ama kim, yuvaya sapaşagelmis teslim edilen 13 çocuğun ölümünü hakkı çıkartacak bir sebep sunabilir ki? Böyle bir yükün altında insan, olsa olsa, ancak vicdanını rahatlatmak bir gerekçe bulabilir. Melih Gökçek de bunu yapıyor: "Gidin belediyeden hesap sorun. Belediyeye vermezse ben ne yapayım" diyor.

Adeta devlet eliyle cinayete dönen bu ilgisizliği sosyal hizmetler uzmanı, Feme dergisi yazarı kurulu üyesi dergimiz muhabiri arkadaşımızın Gönül Çınar ortaya çıkarttı. Biz de Melih Gökçek ve diğer ilgisiz ilgisizlere ihmal ediyoruz. Ümit Sezgin'in Beklen'deki kompedisi Apo ile yapıldığı söyleşiyi geçen hafta yayınlamıştık. Bu hafta da Apo'nun kardeşi ve kamp komutanlarından olan Osman Ocalan ile yapıldığı söyleşiyi ve kamp günlük yaşamını belgeleyen fotoğrafları yayımlıyoruz. Osman Ocalan ilginç bir iddia öne sürüyor: Türkiye'de dört kampımız var! Bu iddia diğer gerçeklerden doğrudan doğruya yakında haberi henüz de gene Tempo'da çıkar.

Hepinize iyi bir hafta diliyoruz.

Emil TANRIYAR

yine korunmaya muhtaç çocukların bulunduğu kasımpaşa çocuk yuvasında neredeyse uyuzluk ve bitlenme sorunu olmayan çocuk yok gibiydi.

BAKIRKÖY ÇOCUK YUVASINDA ÖLÜMLER

Bakırköy Çocuk Yuvası'nda ölen 13 çocuğun ölüm nedenlerini araştırmak için gittiğimiz İstanbul Tıp Fakültesi Çocuk Acil Ünitesinde bu çocukların çoğunun ishal nedeniyle öldüğünü ortaya çıkardık. Tabloda da görüldüğü gibi ölümler Akut Gastro Enterit, sepsis, PEM menenjit gibi hastalıklar sonucu olmuştu. Bu hastalıkların yuvaya getirildiğinde bebek yada çocukta varolma olasılığını da düşünerek ölen çocukların yuvaya giriş tarihlerine baktık. Ölenlerin çoğunluğu yuvaya getirildikten epesice süre sonra ölmüştü. Kaldiki ishal gibi tüm etkileriyle farkedilmesi ve tedavisi 2-3 günlük süre alan vakalarda zaten bu ihtimal düşünülemezdi.

Yuvada hastalanarak hastaneye sevk edilen çocukların bir bölümünün tedavi gördüğü İstanbul Tıp Fakültesi Çocuk Acil Ünitesi Başkanı Prof. Dr. Nedret Uzel pek çok bebeğin ölüm nedeni olan Akut Gastro Enterit ve Sepsis'le ilgili olarak şu bilgileri verdi. "Akut Gastro Enterit içme ve kullanma sularının ve kanalizasyonun yetersizliği ile besinlerin hazırlanışı ve bebeğe verilışı sırasında temizlik kurallarına uyulmamasından kaynaklanıyor Mikroorganizmaların neden olduğu AGE en çok 6 ay 2 Yaş arasında görülür. Topluca yaşanan yerlerde 25-30 bebeğe bir bakıcı bakıyor. Bu bakıcı alt değiştiriyor, bebekleri besliyor. O yoğunluk içinde ellerini yıkamıyor. Bezlerin ve çamaşırların nasıl yıkandığını bilmiyorum ama bu da önemli. Beslenme ile ilgili kapkacağın temizliği, besinlerin taze olarak verilmesi önemli. Otuz çocuğa bir bakıcı bakarsa olacak olan bu. Yine çocuklardan bir kısmının sevk edildiği Şişli Etfal Hastanesi Çocuk Kliniği'nden isminin açıklanmasını istemiyen bir doktor da şunları söylüyor: "Geçtiğimiz yaz sonu yuvadan epesice çocuk geldi. Çocuklar hastanemize geldiklerinde terminal dönemdedir. Yani fazla sıvı ve elektrot kaybetmişlerdi. Bundan dolayı yapılan müdahalelerin bazıları başarılı olmadı. AGE'de erken müdahale edilirse sıvı tedavisi ile iyileşebilir. Geç kalınırsa yapacak bir şey yoktur." 0-1 yaş bebek ölüm oranının binde

yetmişbeş olduğu ülkemizde Bakırköy Çocuk Yuvası'nda bu oran binde 350, 400'lere tarmınıyor.

YUVADA İNCE HASTALIK VAR

Çocuklara karşı devletin bu kayıtsızlığı Salt Bakırköy Çocuk Yuvasıyla sınırlı değildi. Yaptığımız araştırmada ayrıca Beykoz Çocuk Hastanesi'nde geçtiğimiz yıl tam 22 çocuğun tüberküloz nedeniyle tedavi gördüğünü saptadık. Önceki yıllara bakıldığında 1988 yılında 3 çocuk bu hastaneye sevk edilirken 1989 yılında bu hastaneye hiç başvuru olmamış. 1991'in ilk üç ayında ise 4 çocuk bu hastaneye sevk edilmiş. Bu çocukların tamamının bu hastalığa yuvaya gelmeden önce yakalandıkları düşünülse bile neden çocukların derhal tedavi için hastaneye gönderilmediği geliyor aklı.....

KASIMPAŞA ÇOCUK YUVASINDA BİT VE UYUZ

Gözlerimizi bir başka yuvaya Kasımpaşa Çocuk Yuvasına çeviriyoruz. Bu yuvanın sorunu yine bir doktor raporu ile belgeli. Şişli Etfal Hastanesi Cildiye Kliniğinden Dr. Adem Köşlü yuvada kalan 74 çocuktan 68 çocuğa bit ve uyuz teşhisi koymuş..... "muayeneyi gerçekleştiren hekim arkadaşlarımızın yuvayla ilgili olumsuz gözlemleri olmuştur. Personel azlığı, su sorunu, banyo yetersizliği v.s. bu durumları değiştirmeden yapılacak olan tedavilerin başarı şansı azalacaktır....."

SORUMLULAR NEREDE?

Anlaşılan Temponun devreye girdiği her yerde apartopar önlemler alınıyordu. Peki onca çocuğun ölümüne yada hastalanmasına yol açanlar kimlerdi, hangi anlayışlardı. Tempo bıçak açmayan ağızlarla karşılaştı.

Bakırköy Çocuk Yuvası Müdürü İnci Gültekin önce çocuk ölümlerini reddediyor ardından tek tük kavramlarıyla ifade etse de ölümler olduğunu itiraf ediyordu. Savunma noktası

ise hayli ilginç, yuvaya gelen çocukların "çöpten geldiği" ve kendisinden önce yuvanın kötü koşulları

SORUMLU BULUNAN BELEDİYE

26 Mart seçimlerinde tekrar Belediye başkanı seçilemeyince ANAP Hükümeti tarafından SHÇEK Gn. Md.lüğüne getirilen Melih Gökçek göreve geldiğinden bu yana basına haber malzemesi olma rekoru kırmıştı. "Personel sürgünleri", "Mahkeme kararlarına uymaması" "yolsuzluk söylentileri", "Keçiören Belediye Başkanlığı dönemine alt icraatları" ile adını duyuran Gökçek sosyal hizmet kuruluşlarında meydana gelen olaylarla ilgili olarak sorumlunun belediye olduğuna çoktan karar vermiş bile.

Melih Gökçek Bakırköy Çocuk Yuvasındaki ölümlerle ilgili olarak da "ölen çocuk sayısı 12'dir. Bu konuda tespiti bizatili kendim yaptım. Soruşturmayı kendim açtım....." Belgelerle konuşmayı seven Gökçek ne hikmetse soruşturma raporlarını belge olarak sunuyor.....

AĞLARSAN ANAM AĞLAR

Devletin sözde koruma altına aldığı çocuklar ölüyor hastalanıyor. İlgililer, ilgisiz. Yetkililer yetkisiz. En yetkili ağızlar ihmali ve sorumsuzluğu örtbas etme eğiliminde. Bütün ilgililer kol kırılın yer içinde kalsın dayanışması içinde... Suçlu? Ortada yok. Ya yaşamlarının baharında ölüp giden bebekler? Ya onların yakınları. Bunun hesabını kimler verecek. Yeni ölümlere kim engel olacak?

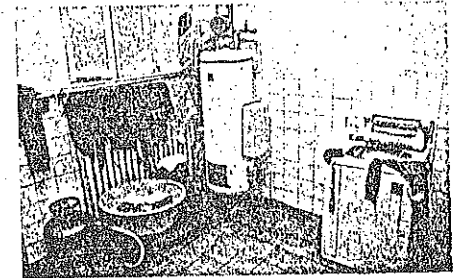
Melih Gökçek gibi geçeklerden çok ünüyle ilgililenenler mi? Yuva müdresi İnci hanım mı, gazetecileri başından savıp soruları yanıtlamamayı marifet sayan Sosyal Hizmetler İstanbul İl Müdürü Cuma Yavuz Beyfendi mi bunlar mı?

Gönül Çınar

Çocuk Yuvası'nda Uyuşturucu Dünya'da Proje Kamlarından

TEMİZLİK İMANDAN SONRA GELİR...

EVLAT edinmek isteyen aileleri imamlardan soruşturan yetkililer yuvalarda koruma altında olan çocuklara her şeyden önce din eğitimi vermenin gereğine inanıyor. Yuva yöneticilerinin müftülükten imam görevlendirilmesini ve dini kâretler gönderilmesini istedikleri tespit eden Tempe yuvalardaki çocukları uygulanan dini eğitim programları da ele geçirdi. Bu programlar 6-9 ve 10-12 yaş gruplarına yönelik hazırlanmış. İmamın şartları birinci haftanın konusu olurken temizlikte su ancak yaş grubuna göre 7. ya da 9. haftada su geliyor.

6-9 yaş grubu eğitim

- 1- HAFTA:
 - a- Adem A.S.
 - b- Allah kelimesinin öğretilmesi.
 - c- Nuh (A.S.) ve gemisi.
- 2- HAFTA:
 - a- Salih (A.S.) ve deve.
 - b- Besmele'nin öğretilmesi.
 - c- Musa (A.S.) ve Firavna mücadelesi.
 - d- Elhamdülillah kelimesinin öğretilmesi.
- 3- HAFTA:
 - a- Tövhit kelimesinin öğretilmesi.
 - b- Yusuf (A.S.) kuyuya atılması.
 - c- İbrahim (A.S.) ateşe atılması.
 - d- Camil, Minare ne demektir.
- 4- HAFTA:
 - a- Kelime-i Şahadet
 - b- Peygamber Elendimizin doğumu ve çocukluğu
 - c- Arkadaşlık münasebetleri.
- 5- HAFTA:
 - a- Kardeşlik ve çeşitleri.
 - b- Peygamber Elendimizin süt annesi ve süt kardeşi.
- 6- HAFTA:
 - a- Peygamberimizin süt annesine verilmesi ve kendi annesinin vefatı.
 - b- Ezan ne demektir.
- 7- HAFTA:
 - a- Temizlik ve önemi. Çevre temizliği.
 - b- Peygamberimizin dedesi yanında büyümesi.
 - c- Çocukların devlet himayesine alınması.

"13 çocuk Nasıl Öldü, kapağımıza tepkiler sürüyor. Sosyal Hizmet Uzmanlarının bize gönderdikleri mektupların birinde şu satırlar var: "Yazdıklarınız gerçeklerin ancak küçük bir kısmı" Düşünün yuvalarda neler olmuş ki, sosyal hizmet uzmanları bize 13 çocuğun ölmesinin, yüzlercesinin bitlenmesinin ve 20'ye yakın çocuğun tüberküloz tedavisi görmesinin "küçük örnekler", olduğunu söyleyebiliyor. Pekiyi bu Çocuk Esirgeme Kurumu'nun Genel Müdürü Gökçek ne yapıyor dersiniz? Gökçek, İstanbul'da düzenlediği basın toplantısında kapağımızı hazırlıyarak olayı ortaya çıkaran muhabirimiz -eski Sosyal Hizmet Uzmanı- Gönül Çınar'ın videoya kaydettirdiği kurgu görüntülerini kurum kurum dolaşarak seyrettiriyor ve hem onunla hem de konuyu gazetesinde işleyen Leyla Umar hakkında hakaretimiz sözler sarfediyor... Acaba hangi akla sığan bir "savunma" yöntemi bu? Eh Gökçek gibi bir genel müdür ancak böyle yapabiliirdi! Kendi sorumluluklarını örtbas edip, gazeteci sorumluluğuyla olayı ortaya çıkaran gazetecilere saldırı ve hakaret etmeyi seçen bir genel müdür, hangi seviyeyi yansıtıyor acaba. Kutlanacak ve övülecek bir seviye olmadığı açık."

Emin Tanrıyar

(Yıl: 4 Sayı: 19 5-11 MAYIS 1991)

PERSONEL KIYIMINA SON

Geçtiğimiz hafta (7-13 Nisan 1991) derginizde kapak konusu olarak yer alan "Yuvalarda cinayetler: 13 çocuk nasıl öldü?" başlıklı yazıyı ilgiyle ve üzülerek okuduk. Her şeyden önce derginizi, gösterdiği bu duyarlılıktan dolayı kutluyoruz.

Çocuk yuvaları, korunmaya muhtaç çocukların sağlıklı ve güvenli bir ortam içinde bakılıp yetiştirilecekleri kurumlar olarak düşünülmektedir. Bu amaçla; çocuklara götürülen hizmetlerin çağdaş, bilimsel ve profesyonel bir anlayışla yeterli bilgi ve deneyime sahip kişilerce verilmesi gerekmektedir. Oysa bugünkü Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu yönetime gelir gelmez ilk iş olarak bu kurumlardaki nitelikli personeli dağıtmıştır. Defalarca basında yansıyan "sürgün tayin"lerle bu elemanlar ya etkisiz konumlara itilmiş ya da başka kurumlara geçmeye zorlanmıştır. Bu nitelikli elemanların yerine, sosyal hizmetler konusunda hiçbir eğitimi, bilgisi ve deneyimi olmayan kişiler atanmıştır.

Özellikle son iki yıldır sürdürülmekte olan personel politikası ve hizmet anlayışının sonucu ortadadır. Bir yandan sürgüne maruz kalan kişilerin yaşadığı (basına yansımaya) aile dramları, öte yanda bu kişilerin bilgi ve deneyiminden yoksun olarak, yetkisiz kişilerce sürdürülen hizmetler ve ortaya çıkan acı tablolar. Biliyoruz ki sergilediğiniz tablo bu kurumlarda yaşanan gerçeğin yalnızca küçük bir örneğini oluşturmaktadır.

SOSYAL HİZMETLER UZMANLARI DERNEĞİ

YÖNETİM KURULU ADINA

Bülent İLİK Genel Başkan - ANKARA

TEMPO / YIL: 4 / SAYI: 19 / 5-11 MAYIS 1991

MUSTAFA'NIN DRAMI!

 Mustafa çaldığı teybin bedelini üç ay hapiste yatarak ödeyen hayatı Yetiştirme Yurtlarında geçen henüz 15 yaşındaki bir çocuk

LEYLA UMAR

Mustafa Şeker kader birliği ettiği 5 milyondan fazla Türk çocuğu gibi 2 yaşındayken ortalıkta kalmış. Ancak çok şanslı sayılan 17 bin Türk çocuğundan biri olarak yetiştirme yurtlarından birine kabul edilmiş. Bu lütuf karşılığında kendisinden istenen yüzde yüz köleliği yerine getiremediği zaman o yurttan atılıp bir başkasına nakledilmiş.

14 yıl içinde altı yurt değiştirmiş. Herbirinde daha çok yalnızlığa ve sevgisizliğe itilmiş. Sonunda hırsızlığa başvurmuş. "Ancak o zaman birileri benimle ilgileniyor" diyor.

Mustafa Şeker 15 yıl boyunca 3 kez bir çocuk pedagoğunun huzuruna çıkma şansına da mahzar olmuş. Doktorların hırsızlık yapan çocukların sevgisizlikten ve ilgi çekmek için "çalmaya" başladıklarını aralarında konuşurken duymuş. "ama bu konuşmalar benim hapse girmemi önlemedi" diyor Mustafa. "Benim gibi binlerce ve binlerce çocuktan hangisinin durumunu inceleyebilsin 2-3 pedagoğ?"

10 yıl önce rahmetli Erol Alaçam'la birlikte hazırladığımız

televizyon programları sırasında yurtlardaki çocukların bizlere "Anneciğim, babacığım" diye sarılıp, "Bizi burada bırakmayın!" diye ağladıklarını düşünürüm. Oralardan ayrılırken çektiğimiz acıyı ve hiçbir şey yapamamanın suçluluğunu daima taşırım.

Sonra oturur, biriktirdiğim yazıları tek tek okur ve 10 yıl içinde bu çocuklar için neler yapıldığını araştırırım. Çoğunlukla meslektaşlarım Yazgülü Aldoğan, Celalettin Çetin, Oktay Akbal ve Prof. Dr. Haluk Yavuzer gibi bazı uzmanların halkı kısa bir süre için etkileyen duygulu yazılarını tekrar tekrar okurum. Satırlar arasında serpiştirdikleri Çocuk Esirgeme Kurumu Başkanı Melih Gökçek'in ve emirlerine harfiyen uyduğu bakanı Cemil Çiçek'in marifetlerini dehşetle izlerim.

"Benim gibi Milliyetçi olmayanları dağıtıyorum" diye kükrereyerek çocuklara ne kadar sevgi ve anlayışla yaklaşan yönetici varsa hepsini memleketin değişik yörelerine süren Melih Gökçek'i ararım. Yanıtları hep aynıdır: Kızların kötü yola sapmaması için Kadıköy Yetiştirme Yurdu'nu kapattığını, tamir maksadıyla boşalttığı

Fatih Yetiştirme Yurdu'ndan atılan 35 çocuğun en iyi şartlar altında başka yurtlarda pašalar gibi yaşadığını... Yerlerini halıyla kaplattığı Bakırköy Yetiştirme Yurdu'nu lüks bir otelden farksız tefriş ettiğini... Bu yurtlarda yaşayan çocukların şansını anlatırken sırada binlerce çocuğun beklediğini vs. vs. anlatır durur.

Oysa Melih Gökçek zahmet edip tek bir kere ünlü işadamımız Ali Rıza Çarmıklı ile görüşse Fatih Yetiştirme Yurdu'nu boşaltarak hem kanuni hem de manevi ne büyük bir suç işlediğinin farkına varacak.

Flörte "fuhuş" damgasını vuran Devlet Bakanı Cemil Çiçek ve onun müridi Melih Gökçek şu anda boşalttıkları binayı İmam Hatip Okulu yapma hazırlıklarındalar.

Kısa bir süre önce görüştüğümüz Ali Rıza Çarmıklı'nın yurdun boşaltılması karşısında duyduğu infial haklı. İmzalanan protokolün bir kopyesini bana verdi. Şimdi dava açmayı düşünüyor.

Başka bir dertli de Erol Üçer. Gamma İnşaat Şirketi Yönetim Kurulu Başkanı Erol Üçer, 6 yıl önce kaybettiği eşi Fatma Üçer'in adını taşıyan iki çocuk pavyonunu Keçiören Yetiştirme Yurdu'na armağan etmiş;

"Eşim Fatma yaşamı boyunca bu yurtlara gider, gönüllü olarak orada çalışırdı. Sık sık beni de götürürdü. Şevkatten ve ilgiden uzak yaşayan bu çocukların bizimle ne kadar mutlu olduğunu görmek en büyük zevkti ikimiz için" diyor.

Eşinin hayattayken yaptıklarını devam ettirmek amacıyla milyarlar harcayarak yaptırdığı bu binaları Çocuk Esirgeme Kurumu'na armağan etmiş. Melih Gökçek başkan oluncaya kadar Erol Üçer'le işbirliği yapan yöneticilerden çocuklar son derece memnunmuş. Ama başkan Melih Gökçek çocuklara sevgi ve anlayışla yaklaşan ne kadar açık fikirli yönetici varsa hepsini Anadolu'ya sürmüş. Cemil Çiçek ve kendi kafasına uygun kişileri tayin ederken azlettiği yöneticilere (6 Haziran 1989 Cumhuriyet Gazetesi'nde Oktay Akbal'ın sütununda söylediği gibi) "Sizleri istemiyorum. Benim gibi milliyetçi muhafazakar olmayanları burada çalıştırmam" demek cesaretini bulmuş. Giden yöneticilerin yerlerini 70'li yıllarda bellerindeki tabancalarıyla komandoculuk oynayanlar almış.

Bütün bunları yaparken hakkında çıkan yazı ve söylentilere şidetle tepki gösteren Melih Gökçek, yurtlarda yaptırdığı mescitlerde namaz kılmayan öğrencileri dışarı atmış. Hala cezalandırılanların sayısı gitgide fazlalaşıyor.

Küçükyalı Yetiştirme Yurdu'ndaki çocuklara tecavüz haberini ve suç işleyen binlerce çocuğun akıbetini ciddiye almayan devlet yetkilileriyle muhalefet liderleri eğer birbirlerini eleştirmekten vakit ayırabilirlerse basında sürekli olarak çıkan şu haberlere lütfen kulak verseler...

- Yarınlarını yokettiğimiz çocuklar...

- 18 yaşını doldurdıkları gün sokağa atıldılar.

- Kırk bin suçlu çocuğun yüzde 27'si adam öldürme... Yüzde 14'ü hırsızlık, yüzde 16'sı suçlu çocuklarla arkadaşlık etme yüzünden hapisshanedeler. Ve bu çocuklar diğer mahkumlarla birlikte kalmak zorundalar.

- 82 yılında çıkan kanuna göre ayrı mahkemelerde yargılanacak olan çocukların islahatlarına konulması gerekirdi. Bu kanunu çıkaranların neden sesi çıkmıyor?

- Kurban bayramlarında bağışlanan hayvanları 1 yıl sözüm ona soğuk hava depolarında çürüten yetkililere çocuklar sesleniyor:

"Bozuk et yemekten ishal olduk. Ölenlerle, hastaneye kalkanların sayısı saklanıyor."

- Yurtlardaki dayaktan kaçanların cami avlusunda bile yatmalarına izin verilmiyor.

- Çocuklara en iyi davranışlar karakoldaki polisler. "Karnımızı polis amcalar doyuruyor" diyorlar.

"Sokak kedileri bizden daha şanslı" diyorlar. Evet, çocuklar, çoğu sizden şanslı. Çünkü onlara sahip çıkan birileri var. Hiç olmazsa lokantalara yanan kedilere garsonlar sahip çıkıyor.

Ama yurtlardaki çocuklar arasında yıllardan beri tek bir kere ziyaretçisi olmayanlar çoğunlukta.

Cemil Çiçek ve Melih Gökçek gibilerin elinde kaldıkça bu yurtlarda barınan 17 bin çocuk topluma zararlı olmaya

mahkum. Onları hapse tıkmak, başka yurtlara sürmekle işleri hallettiklerini sanan yöneticiler devlet ricalinin göstermelik ziyaretleri için binaları halıyla kaplatarak sandalyelerini kimsele kaptırmayacaklarını sanıyorlar. Ama ne kadar süreyle?..

Arada sırada basında bu kişilere yönelik eleştiri dolu yazıları okuyan veya televizyonda bu çocukların durumunu izleyen vicdanlı vatandaşların bağışları da nereye gidiyor? O da meçhul.

Koli koli yurtlara bayramlarda giyecek yollayan bir arkadaşım, "Hiçbirini çocuklara vermediler, kendi ailelerine dağıttılar. Bir daha yollamam" diyor.

Erol Üçer, Ali Rıza Çarmıklı gibi büyük bağış yapanlar ise acı içinde ne yapacaklarını şaşırmış durumdalar.

Belki de bu çocuklar büyüklerinden gördüklerini uygulayıp, el çabukluğu ile çıkardıkları bir kanunla Cemil Çiçek ve Melih Gökçek'i azlederler. Yerlerine korunmaya muhtaç çocuklarımıza "insan" muamelesi eden birilerini koymayı başarırlarsa 23 Nisan o çocukların da bayramı olabilir. Belki de o zaman toplumun bu günkü "suçlu çocukları" yarının "harika yöneticileri" olurlar.

Şimdiye kadar büyüklerimizin yapamadıklarını 23 Nisan'ın manasını gerçekten değerlendirebilen bu pırl pırl çocuklarımızın başaracağına inanmak istiyoruz. Tek ümidimiz onlar...

SOSYAL HİZMET UZMANLARININ BAŞI MELİH GÖKÇEK İLE DERTTE

ANKET SÜRGÜNLERİ

Celâl KAZDAĞLI

TEMPO

YIL: 3 SAYI: 47
18-24 KASIM 1990

Çalıştığınız kurumun en üst amirinden size "Bu emri aldığınızın ertesi günü yola çıkmış olacaksınız" şeklinde bir talimat gelse ne düşünürsünüz?

Ya da "5 günden fazla istirahat raporu aldığınız ve doktorun 'raporu görev mahalli dışında geçirmesi gerekir ibaresi olduğu taktirde raporla birlikte doğrudan Özel Kalem Müdürlüğü'ne geleceksiniz.....

Herhalde ülkede genel bir seferberlik ilan edildiğini düşünürsünüz. Bu işe bir türlü aklınız yatmaz. Duyduklarınızın kötü bir rüya olduğunu bile zannedersiniz....

Ama işte bu "hayal bile edemeyecek" şey gerçekleşti. Hem de Türkiye'de.

Devlet Bakanı Cemil Çiçek'in sorumlu olduğu Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü Melih Gökçek, 300'den fazla uzmanına böyle bir talimatı bir sabah gönderiverdi. Hem de Kars'takini Edirne'ye, İzmir'dekini Siirt'e görevlendirecek şekilde.

Amaç, genel müdürlüğün hizmeti daha iyi verebilmesi için araştırma yapmak. Tek tek her bir haneye gidip, insanların ihtiyaçlarını tespit etmek. Bir yanlışlık olmasın, hata yapılmasın diyede en iyi elemanlarla 28 yıl hizmet veren müdür şef, yönetici seviyesindeki sosyal hizmet uzmanlarını göndererek, anket çalışmasını yaptırmak!

İLK DEĞİL

Gökçek, Genel Müdür olur olmaz işe çok hızlı başladı. "Adeta belediye yıkım ekibi gibi çalıştı."

Süratle kendisine bağlı dar bir kadro kurdu. Kadrolaşma hareketinin önünde engel gördüğü herkesi kıdemine, yeteneğine bakmaksızın görevden almaya başladı. Hatta çoğu yerde, "Sizi müfettiş

göndererek görevden mi alayım, yoksa sizmi kendiliğinizden çekilirsiniz" şeklinde haber göndermekten çekinmedi.

Gökçek çoğu yerde başarılı oldu. Bir çok il müdürünü, müdür yardımcısını görevden alıp, uzman olarak kurum içinde başka yerlerde görevlendirdi. Yönetici olarak da sosyal hizmet uzmanlığı ile ilgisi olmayanları atadı.

"Elemana ihtiyacım var" diyerek imtihan açıp yüzlerce personeli yeni görevlerine başlattı. Bunların çoğu da eskiden Belediye başkanlığı yaptığı Keçiören'dendi.

Görevden alınanlar dava açıp kazanmaya başladıkça bu defa yürütmeyi durdurma kararlarını uygulamadı. Uygulamak zorunda kalınca, sabah göreve başlattığı uzman personel için öğleden sonra yeni bir atama gerçekleştirerek yine amacına ulaşmış oldu.

Buna rağmen, kurumu istediği gibi düzene sokamayan Melih Gökçek, "istemediği, çekip gitmesini arzu ettiği" 300 kadar personeli görevlerinden uzaklaştırmak için yeni bir görev icat etti. Bu personelin hepsini görev yerlerinden kilometrelerce uzak başka yerlerde anket çalışmasına gönderdi.

CİDDİYE ALINMAYAN ANKET

26 Ağustos'ta başlayan anket çalışması Melih Gökçek'e göre tüm Türkiye'de uygulanacak....

Olağanüstü Hal Bölgesi'nde anket, ancak jandarma eşliğinde yapılıyor.

Anlatılanlara göre bir köye anket için gidildiğinde önce jandarma tedbir alıyor, sonra aile reisleri tek tek çağırılıp anket uygulanıyor. Ancak bu uygulama köylüler tarafından korkuyla karışık alaya da alınıyor.....

Valiliklerin mezralara gitmeyi yasakladığı ankette köylere de ancak saat 14.00'e kadar gidilebiliyor. Daha sonra dönmek zorundalar....

Anket uygulayan sosyal hizmet uzmanları, elde edilecek bilgilerle hizmetin planlanmasının mümkün olmadığını belirtiyorlar. Eğer öyle olsaydı en azından anket yapılacak kişilerin DİE'nin yaptığı bir iç eğitimden geçirilmesi gerekirdi....

Raporlu kişilerin, hamile kadınların evli çiftlerin ayrı ayrı bölgelere gönderilmesi, yürütmeyi durdurma kararı alanların en uzak bölgelerde görevlendirilmesi, kuruma yeni alınan değil, ortalama 15 yıl görev yapan eski personelin bu işle istihdam edilmesi akla başka şeyler getiriyor. Hele hele Siirt'e gönderilenlerin hiç mi hiç denetlenmemesi, biten anketlerin Ankara'da, Saray'da bir depoda kilitli olarak tutulması amacın anket değil cezalandırmak olduğunu hemen ortaya koyuyor. Hem de devletin kesesinden, Fak-Fuk-Fon'dan aktarılan milyarlarca parayla gerçekleştirilen bir cezalandırma.

TBMM Bütçe Plan komisyonunda anket sorularını okuduğu zaman sabahın ilk ışıklarında komisyon üyelerini güldüren SHP İçel Milletvekili Etem Cankurtaran'ın dediği gibi "Bu, kurumda çalışan insanları cezalandırmaktan başka bir şey değil." DYP Genel Başkanı Süleyman Demirel'in deyimi ile "Bu açıkça bir sürgün"....

Eskiden kuruma hayır yapan iş adamları işe "kurumun yapısı bilinçli ve belli bir program dahilinde değişti" diyorlar. Ama bu konuda en ilginç değerlendirme DYP Samsun Milletvekili Cemal Alişan'a ait Meclis Araştırması görüşmesinde Alişan "Romanya'da gördük. Diktatörlük hırsına kapılmış Çavuşesko'nun annesiz, babasız çocukların beyinlerini stantist bir metotla yıkayıp gizli polis yaptığını öğrendik" diyordu. Acaba benzeri bir uygulama Türkiye'de gerçekleştirilmek mi isteniyor? Bunu kimse düşünmek bile istemiyor.

Celal KAZDAĞLI / TEMPO / YIL: 3 / SAYI : 47 / 18-24 Kasım 1990 (Syf. 22-23)

Televizyonun birinci kanalında Ertürk Yöndem'in hazırlayıp sunduğu program gereken mesajı veremedi

Perde arkasında koca dayacağı

Tuna Erdem
İnsan Hakları Servisi

Geçen Salı, televizyon birinci kanalda Ertürk Yöndem'in hazırlayıp sunduğu "Perde Arkası" programında "Kadına Koca Dayacağı" konusu ele alındı. Ancak programda dayak yiyen kadınların sorunlarının sergilenmesinden çok dayak, alkolik ve kumarbaz erkeklerle özgü bir sorun olarak işlendi. Dayak yiyen kadınların evlerinden ayrılıp ailelerini parçalamak yerine, Cemil Çiçek'in aile danışma merkezlerine başvurularının istendiği programda, bu merkezlerin reklamının yapıldığı ve kadınlara fedakarlık ve sabretmek öğütlediği görüldü...

Program boyunca çeşitli kişilerle yapılan röportajlar, aslında toplumun kadının dövülmesine "hiç de karşı" olmadığını ortaya koyuyor, sayılan diğer "bozuk karakter" özelliklerinin de Türk erkeklerinin çoğunda olduğunu gözler önüne seriyordu.

Karısını döven erkeklerde ruhsal sorunlar olduğu saptaması ise, ruh ve sinir hastalıkları hastanesinde asıl "hastalar" olan erkeklerin değil, dayak yemiş kadınların bulunduğu görüldü. Bu durumla ilgili olarak, her şeye rağmen kadınların evden ayrılıp ailelerini parçalamak

yerine, telefon numarasını verdiği aile danışma merkezlerine başvurularını önerebildi. Bu bakış açısını, "Evine dönmek ister misin çocuğum?" gibi dramatik sorularla da destekledi. Ama Yöndem bu arada, merkeze başvurduğu için bir kez daha dayak yiyip, bu kez hayatta kalacak kadar şansı olmayabilecek kadınların yakınlarının hesap sorması için, kendi telefonunu vermeyi unuttu.

Aile danışma merkezleri

Profesör Necla Arat, Yöndem'in reklamını yaptığı aile danışma merkezlerinin, ailenin parçalanmasını önlemek amacıyla, kadınlara sabır telkin edilmesi için kurulduğuna inandığını belirtti. Ayrıca bu merkezlere uzmanlar yerine din görevlilerinin atanmasından da endişe ettiğini söyleyen Arat, "Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Cemil Çiçek bir beyanatında, dinin, ailenin temelini, fedakarlık ve sabır olduğunu, ailesini hemen parçalamak isteyen sabırsız kişiler için, dinin faydalı olduğunu söylemişti" diye hatırlatıp, uyarıyor.

Unutmadan, programda, "Laftan anlamayan cinsten kadınları tartaklamakta fayda vardır" görüşünde erkekler de vardı. Erkeklerin çoğunun böyle düşündüğü bir toplumda, aile danışma merkezleri kadınların dövülmesine nasıl engel olacak dersiniz? Laftan anlamalarını öğütleyerek mi?

● 12 HAZİRAN 1991 ÇARŞAMBA

Dayak

HAKİMİYET

SORUŞTURMASI

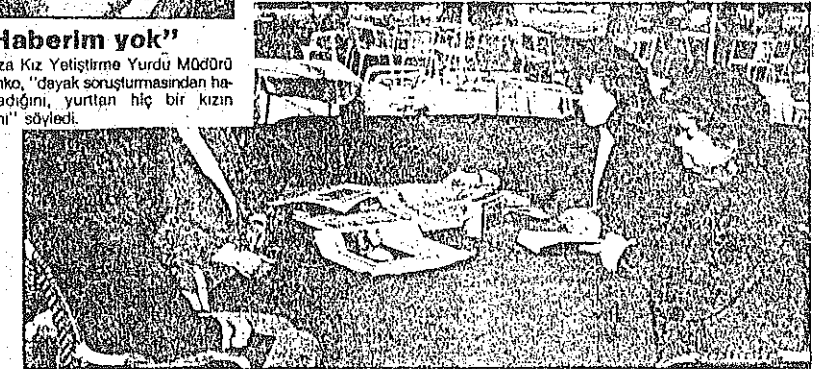
Saniye Rıza

Kız Yetiştirme Yurdu'nda barınan öğrencilere dayak

"Haberim yok"

Saniye Rıza Kız Yetiştirme Yurdu Müdürü Fatma Banko, "dayak soruşturmasından haberi olmadığını, yurttan hiç bir kızın atıldığını" söyledi.

Kızlar şikayetçi

Saniye Rıza Kız Yetiştirme Yurdu'nda barınan üç öğrenci ile görüştük. Kızlar yurttan 16 ile 18 yaş grubunda olan öğrencilerin atıldığını vurgulayarak, "Güvencemiz yok, müdürümüz Fatma Banko da arkadaşlarımıza dayak atıp, şantaj yapıyor" şeklinde konuştular.

Vali Erdoğan Şahinoğlu Saniye Rıza Kız Yetiştirme Yurdu'nda barınan öğrencilere dayak atıldığı iddiaları üzerine soruşturma başlatıldığını ve incelemenin sürdüğünü bildirdi. Müdürü Fatma Banko soruşturma ile ilgili görüşünü almaya geldiğimizde hayli şaşırılmış görünürken, "Böyle bir şey yok. Valimiz böyle bir şeyden söz etmiş mi?" dedi. Banko diğer soruları yanıtlamadı. Öte yandan Vali Şahinoğlu soruşturmanın 3-4 aydır sürdüğünü, sonuç alınana kadar tahkikata devam edileceğini açıkladı.

Saniye Rıza Kız Yetiştirme Yurdu'ndan 16-18 yaş arasındaki bazı öğrencilerin Müdürü Fatma Banko tarafından zorunlu çıkışlarının verildiği yolundaki iddialarla ilgili olarak da konuşan Vali Şahinoğlu, "Yaş haddi dolmamış iş güvencesi sağlanmamış hiç bir kızımızın çıkışı verilemez. Böyle bir konu varsa hemen önlem alacağım" diye konuştu.

Vicdan TOPAKTAŞ'ın Haber 10, sayfa 4

"Başbakanlık Makamına" diye başladığı dilekçesinde olayı şöyle anlatır:

.....
Müfettiş, çocuklarını arayan babaya "Amerikaya satılmışlar" der. oysa müfettişlerin raporunda "Çocuk Satışı" deyimi geçmediği gibi, dava da bu yönde açılmaz.

.....
"Çocuk Satışı" olayında onbir SHÇEK görevlisi için Danıştayda Lüzumu muhakeme kararı istenirken diğer yandan bu karar beklenmeksizin çalışanlar cezalandırılır. Verilen cezalar, uyarmadan başlayıp, maaş kesmeye kadar varır.

.....
Danıştay'ın 11 uzman için verdiği men-i mukame (yargılanmalarına gerek olmadığı) kararı ise kesindir. "Ankara Atatürk Çocuk Yuvası'nda korunma altında bulunan bir kısım çocukların yabancı uyruklu ailelere evlatlık verilmesini yasaklayan ya da sınırlayan Türk Pozitif Hukukunda herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Medeni Kanunun 253. maddesindeki şartların tespit edilerek evlat edinmeye izin ve karar vermek yetkili ve görevli mahkemeye aittir.

..... Evlatlık verilmesinde sanıkların herhangi bir kusuru bulunmadığı; bütün evlat edinme işlemlerinin mahkeme kararı ve iznine bağlı olaak yapıldığı, yargı kararlarının mevcudiyeti karşısında sanıklara atfedilecek bir mevzuata aykırılık bulunmadığı anlaşılmaktadır.

ÇOCUKLAR YURTDIŞINA NEDEN GİTTİ?

Evlat edinmek için sırada bekleyen birçok Türk aile varken "Hristiyan Ailelere" çocuklar neden verilmişti?

Bu sorunun yanıtı yine Türk Ailelerin evlat edinmek istedikleri çocuklarda aradıkları özelliklerde yatıyordu.

Yine de yabancı ailelerin Türklere göre evlat edinme oranı yüzde 10'un altında kalıyordu.

İŞTE ŞEBEKE

..... O zaman Gökçek'in "ucunun uluslararası kadar varlığını" söylediği şebeke nereye gitti? Bu şebekede kimler vardı?...

.....
Şimdi gelelim "yurt dışına çocuk satışı" olayını Gökçek'in "ortaya çıkarmasından" önceki icraatlarına. 6 Haziran 1989 tarihinde SHÇEK Genel Müdürlüğüne getirilen Gökçek ilk iş olarak 16'sı İl Müdürü, 59 kuruluş Müdürü, 8'i daire başkanı 19'u şube müdürü olmak üzere 102 çalışanı görevden alıyor, görevden alınanların sayısı yardımcı hizmetliler, eğitmen ve öğretmenler eklendiğinde 200'ü geçiyordu.

Gökçek bunların yerine diğer kamu kurumlarından 60'a yakın kişiyi SHÇEK'e transfer ediyor ve 1500 yeni personel için bir sınav açıyordu. Gerek kamuoyunda "anket sürgünleri" olarak tanınan uzmanların gerekse çeşitli nedenlerle "tayin" edilen ya da "çocuk satışı" gerekçe gösterilerek disiplin cezası alanların idare mahkemelerine yaptıkları itirazlarda şu ortak nokta vurgulanıyordu:

"Anket ve çocuk satışı olarak sunulan olaylar, kurum içinde bir Siyasal kadrolaşma gerçekleştirilmesini sağlamak için ortaya atılan bahanedir."

Birçok Mahkemede yurtdışında bir aile sahibi olmuş çocukların iadesi için süren davalar, Danıştay'ı 4 ay meşgul eden ve en önemlisi de kamuoyunda 2 yıl süreyle "çocuk satıcısı" olarak suçlanan 11 uzmanın aklandığı "Çocuk satışı" olayını avukat Şenal Sarıhan şöyle yorumluyordu:

"Koskocaman bir düzmece".

SABAH * ANKARA — AKBULUT: SABAHI HIÇ SEVMEM... Akbulut'un basın toplantısı için hazırlanan Başbakanlığın yeni binasındaki toplantı salonu, gazetecilerden önce milletvekili, bakan, il başkanı ve çok sayıda partili tarafından dolduruldu. Bu arada kalabalık bir grup genç de "Çocuk Esirgeme Kurumu Yurtlarından geldiklerini" belirtirken, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü Melih GÖKÇEK'in de toplantıda bulunduğu dikkati çekti. * * * GÜNEŞ * HİDİR GÖKTAŞ * ANKARA — DEVLET, EVLAT EDİNENDEN İMAN SORUYOR ... SHÇEK bünyesinde barınan çocukları evlat edinmek isteyen ailelere "Ahiret sualı" soruluyor. Evlat edinmek isteyen ailelere sorulan onlarca sorudan bir tanesi de "sizce kişinin Allah'a ve bir dine inanması şart mıdır?" şeklinde. Aileler hakkında savcılıktan alınan "Adli Sicil Raporu"nun yanı sıra, "gizli" polis soruşturması da yapılıyor... * * * OLAY * Odasında ölen yaşlı adamın cesedi iki gün sonra bulundu — HUZUREVİNDE SKANDAL! * * * TERCÜMAN * ANKARA * EVLATLIK ÇARKI İŞLEMİYOR * * * GÜNAYDIN * Necati MUNAY — AİLE ANKETİ KOMEDİSİ!.... "Huzurevi" ve "Yaşlı Danışma Merkezi ile ilgili sorular da, dağ köylerinde yaşayanlar için yabancı kavramlar arasındaydı. "Aile Danışma Merkezi açılın mı? sorusunu "Ayıp" bulan birçok kişi cevapsız bıraktı. * * * HÜRRIYET * Hayat dolu bir genç kız olan 18 yaşındaki Necibe Tiryaki, girdiği bunalım sonunda intihar etti. GÜZEL NECİBE'NİN ACI SONU — • Saray Rehabilitasyon Merkezi ve 3 ay önce gelen N.T. nişanlısının terkedeceği kuşkusuna kapılınca canına kıydı HHA (ANKARA) * * * MÜLLİYET * Osman YAKINOĞLU — BAFRA (MİL-HA) BAFRA'DA "KÖLE ÇOCUK" TİCARETİ "Yün Pazarı" yerine artık bir başka pazar kurulmuş: "Çocuk Pazarı" Bu panarın müşterileri.... yaz mevsimi boyunca yanlarında çalıştırılmak üzere çocuk arayan iş sahipleri. * * * SON HABER * Eskişehir GÜNDEMİ * HUZUREVİNDE TAKUNYA SESLERİ.... Yavuz Çakır amcası Süleyman Çakır'ın ruhunu Şad etmek için üşenmeden bir atılım daha yapıyor S.Ç. Huzurevini hizmete açıyor. Ya sonrası Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğünden bir tebligat "Huzurevini şu tarihe kadar boşaltın orayı İÇEM (İşitme Özürlü Çocuklar Eğitim Merkezi) yapacağız. Bir tebligat hop tarihe!... Çakırlara yaptığı telefon konuşması ile sert çıkan Ankara'daki Sosyal Hizmetler Genel Müdürü arkadaşı Melih Gökçek'in İl Müdürü Lütfü Kabalcı'yı da unutmamak gerek. Bu arada türbanlı elemanı sayesinde. "bizim ilginiz yok genel müdürlüğün emri v.s..." ESKİŞEHİR'İN SESİ — İSTİKBAL * Huzurevini "Huzursuzluklar

evi'ne çevirdiler — YAŞLILARIN GÖZÜ YAŞLI — Neşeli günlerin geride kaldığı Hacı Süleyman Çakır Huzurevi'nin kuruluş amacı dışında kullanılmak istenmesi yaşlılar arasında da üzüntü ve tepkiyle karşılandı * * * **BURSA * HAKİMİYET — SATIRBAŞI — ARZU YILMAZ — KİM BUNLAR?... Melih Gökçek...** ANAP Keçiören eski Belediye Başkanı.... Göreve Başlar başlamaz kadrolaşma hareketına girişmiş: kendisine bağlı 86 yurttan 76'sı hakkında soruşturma açtırmış. Son derece, "Milliyetçi" ve "Muhafazakar" olarak tanınıyor. Sabri Yalın... İnegöl'ün Hilmiye Köyünden. Çınar Mahallesi'nde cami imamıyken, eğitim enstitüsünü bitirip 80'den sonra öğretmen olmuş... Son olarak yeni Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Genel Müdürü Melih Gökçek tarafından Bursa Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme İl Müdürlüğü'ne getirilmiş... Bu kişilerin en göze çarpan ortak yanları tümünün de okul, yetiştirme yurdu dersane gibi çocuklara ve gençlere yönelik "eğitim öğretim" kurumlarında görevli oluşları... * * * **SABAH * UNUTTUĞUMUZ İNSANLAR ŞULE ARASAN — Yaşlılıkta son durak olan huzurevleri ne yazık ki adlarına yaraşır yerler değil — ADI: HUZUREVİ AMA HAPİSANEDEN YA DA ESİR KAMPINDAN FARKSIZ — İstanbul'da düşkün ve yaşlılar için 21 huzurevi var. Ama bunlardan hiçbirisi, bize bu günleri emanet eden yaşlılarımıza layık değil. Pislik, koku ve sefalet içindeki yaşlılar adeta kaderlerine terk edilmişler. * * * **ESKİŞEHİR'İN SESİ — İSTİKBAL * SOSYAL HİZMETLERDE YİYECEK SIKINTISI — Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü tüm illere gönderdiği talimatname ile kuru gıda (nohut - bulgur - pirinç, makarna v.b.) alımlarının 1990 yılında yapılmamasını isteyerek ihtiyaçların Genel Müdürlükçe temin edileceğinin duyurulmasıyla aradan geçen uzun süreye rağmen kuruluşlara ihtiyaçları doğrultusunda yiyecek gönderilmedi. * * * **TERCÜMAN * ANAHTAR DELİĞİ — ŞIRACI VE BOZACI "Evlat edinmek isteyen aileler" için imamın muhtarın, öğretmenin görüşü de alınacak. "İmamlı bir uygulama. Avrupadan tercüme olur mu demeyin!.. Çünkü tercüme edenler "papaz", "imam" yapıvermişler... Daha doğrusu papaza imamın cübbesini giydirmişler!.. Öğrencinin velisini tanımayan öğretmen "çocuksuz aileye"ye nasıl tanıma notu verecek. Evlat edinmek isteyen aile mahallenin köşesindeki "şıracı" veya "bozacı" ya sorulsa inanın daha sağlıklı sonuç alınır.******

BAŞLIKLARDAN SEÇMELER / TELEKSE TAKILANLAR / HABERLER

Aile nasıl kurtulur?

Devlet Bakanı Cemil Çiçek'in sorumluluğu altında kurulmuş Aile Danışma ve Araştırma Merkezi'nin Türkiye'nin geleceğindeki yeri ne olacak? Bunlar aileyi çeşitli zorluklardan kurtarmak için oluşturulan masum kurumlar mı? Yoksa, devletin propaganda ve örgütlenme imkânları seferber edilerek, "nüfus ailesi"nin 2000 li yıllarda Türkiye'ye egemen olmasını mı planlıyor?

Devlet Bakanı Cemil Çiçek'in sorumluluğu altında kurulmuş Aile Danışma ve Araştırma Merkezi'nin Türkiye'nin geleceğindeki yeri ne olacak? Bunlar aileyi çeşitli zorluklardan kurtarmak için oluşturulan masum kurumlar mı? Yoksa, devletin propaganda ve örgütlenme imkânları seferber edilerek, "nüfus ailesi"nin 2000 li yıllarda Türkiye'ye egemen olmasını mı planlıyor?

"Türk kültürünün gelenek ve göreneklerini yutan büyük yehir girdabına karşı ne yapacağız?"

"Türk kültürünün gelenek ve göreneklerini yutan büyük yehir girdabına karşı ne yapacağız?"

"Türk kültürünün gelenek ve göreneklerini yutan büyük yehir girdabına karşı ne yapacağız?"

"Türk kültürünün gelenek ve göreneklerini yutan büyük yehir girdabına karşı ne yapacağız?"

"Türk kültürünün gelenek ve göreneklerini yutan büyük yehir girdabına karşı ne yapacağız?"

"Türk kültürünün gelenek ve göreneklerini yutan büyük yehir girdabına karşı ne yapacağız?"

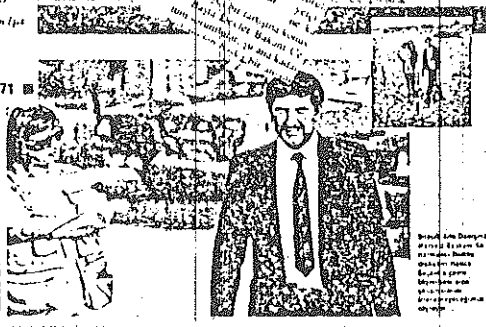
"Türk kültürünün gelenek ve göreneklerini yutan büyük yehir girdabına karşı ne yapacağız?"

"Türk kültürünün gelenek ve göreneklerini yutan büyük yehir girdabına karşı ne yapacağız?"

"Türk kültürünün gelenek ve göreneklerini yutan büyük yehir girdabına karşı ne yapacağız?"

"Türk kültürünün gelenek ve göreneklerini yutan büyük yehir girdabına karşı ne yapacağız?"

"Türk kültürünün gelenek ve göreneklerini yutan büyük yehir girdabına karşı ne yapacağız?"

İNANILMAZ BİR UYGULAMA:
RESMİ AİLEYE DOĞRU

"AİLE ÇİFTLİKLERİ" ACILDI

"Serbest seks, kolay boşanma, ve kurtaja izin veren yasalar aile içinde olumsuz etkiler yaratmıştır."

"Bugün Türk ailesinin bir fotoğrafı çekilmek istense, Türk ailesine etki eden faktörler nedir diye sorulsa, elbette benimsenmiş olduğu dinin çok büyük anlamda etkisi vardır."

"Bugün Türk ailesinin bir fotoğrafı çekilmek istense, Türk ailesine etki eden faktörler nedir diye sorulsa, elbette benimsenmiş olduğu dinin çok büyük anlamda etkisi vardır."

"Bugün Türk ailesinin bir fotoğrafı çekilmek istense, Türk ailesine etki eden faktörler nedir diye sorulsa, elbette benimsenmiş olduğu dinin çok büyük anlamda etkisi vardır."

"Bugün Türk ailesinin bir fotoğrafı çekilmek istense, Türk ailesine etki eden faktörler nedir diye sorulsa, elbette benimsenmiş olduğu dinin çok büyük anlamda etkisi vardır."

"Bugün Türk ailesinin bir fotoğrafı çekilmek istense, Türk ailesine etki eden faktörler nedir diye sorulsa, elbette benimsenmiş olduğu dinin çok büyük anlamda etkisi vardır."

"Bugün Türk ailesinin bir fotoğrafı çekilmek istense, Türk ailesine etki eden faktörler nedir diye sorulsa, elbette benimsenmiş olduğu dinin çok büyük anlamda etkisi vardır."

"Bugün Türk ailesinin bir fotoğrafı çekilmek istense, Türk ailesine etki eden faktörler nedir diye sorulsa, elbette benimsenmiş olduğu dinin çok büyük anlamda etkisi vardır."

"Bugün Türk ailesinin bir fotoğrafı çekilmek istense, Türk ailesine etki eden faktörler nedir diye sorulsa, elbette benimsenmiş olduğu dinin çok büyük anlamda etkisi vardır."

MUTLUYUZ GÜÇLÜ

ÇÜNKÜ BİZ TÜRK AİLESİYİZ

Sayılarla üniversitelerin hali... Geçen yılın bilançosu ve öğrenci hareketinin bu yılki gündemi

Oncüler çalışmaya başladılar

11 KASIM 1990 YILID SAYI 143 4000 TL

ANKARA, ANKA

MUHTAÇ ÇOCUKLARA FİŞLEME

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, yuva ve yurtlarda korunmaya muhtaç çocuklarla ilgili "özel bilgi"leri belirlemek üzere bir araştırma başlattı. Araştırma için uygulanan ankette, çocukların "örf, âdet ve dini inanışlara saygısının olup olmadığına" ilişkin sorular yer alıyor.

Sosyal hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü Melih GÖKÇEK'in talimatıyla tüm Türkiye'deki çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtlarında çocuklara yönelik olarak yapılan araştırma büyük ölçüde tamamlandı. Yaklaşık 300 sosyal hizmet uzmanı tarafından yürütülen çalışmada, iki bölümden oluşan bir anket uygulandı. Anketin toplam 70 sorunun bulunduğu ilk bölümünde, yurt ve yuvalardaki sorumlulara yöneltilen sorular yer aldı. Çocuğun psikolojik ve sosyal davranışlarına ilişkin, bu bölümdeki sorulardan bazıları şöyle:

"Uyumlu mu uyumsuz mu? Yalan söylüyor mu? Hırsızlık alışkanlığı var mı? Yuvalardan kaçıyor mu? Cinsel duyguları ve gelişimi; örf, âdet ve dini inanışlara saygısı var mı? Kuruluşun araç ve gereçlerine zarar veriyor mu? Sigara ve alkol alışkanlığı var mı?"

İkinci bölümde ise çocuğun yuva ve yurt kurallarına, arkadaş ilişkilerine karşı tutumunu, ilgi duydukları kitapları öğrenmeye yönelik sorular bulunuyor. Bu bölümde çocuklara dini kitaplar okumayı sevip sevmedikleri de soruldu.

● GİZLİ BÖLÜM

Anketin (B) bölümünde ise anketör ile çocuk arasında "gizli" olarak yapılması istenen ve yuva ile yurt çalışanlarına ilişkin sorular yer aldı. Çocuklara, "Yöneticilerin ilgilenip ilgilenmediği, ilgilenen ve ilgilenmeyen görevlilerin isimleri, çocuklara kötü muamele yapan olup olmadığı, sabahları banyo gereksinimi olanlara sıcak su sağlanıp sağlanmadığı, en çok sevdikleri yöneticilerin isimleri" gibi sorular yöneltilti.

Anket, Melih Gökçek'in göreve geldiği son bir yıl içinde, "yemeklerin, giyeceklerin, personelin tutumunda, banyo ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmamasında, temizlikte" değişiklik olup olmadığına ilişkin sorularla tamamlandı.

29 EKİM 1990 / MİLLİYET / HABERER / ANKARA, ANKA

TEMPO YIL: 4 SAYI: 32 4-10 AĞUSTOS 1991

Gökçek'in imza yetkisi nasıl alındı?

Artık Sosyal Hizmet ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü Melih Gökçek'i tanımayan, bilmeyen yok. Uygulamaları, personele karşı "belediye yıkım ekibi" gibi çalışması, gerçekleri tersyüz edip pişkince konuşması, hepeli hepeli biliniyor. Yaptığı telefon konuşmalarını banda almasıyla da ünlü. Destegini Semra Özafdan alıyor. Ama büyük kongrede bir "hata" yaptı. Akbulut'u destekledi. Yılmaz, genel başkan adayı olarak ANAP Genel Merkezine geldiğinde bir grup onu "yuhladı" ... Yuhlayanların Keçiören'den getirildiği ve eski Keçiören Belediye Başkanı Gökçek tarafından getirildiği Yılmaz'ı larca tepit edildi. Yılmaz kabineyi kurup bürokraside operasyona başlayınca Gökçek de bundan nasibini aldı ama kararnameyi Köşk imzalamadı. ABD Başkanı'nın gelişinde Semra Hanım'la Bayan Bush'u Saray Çocuk Yuvası'nda karşılayıp, ağırlayan Melih Gökçek'ti. "Kararnamesinin imzalanmamasında Bush'u karşılamadaki başarısızın payı büyük" diyenler çoğunlukta. Gökçek'in görevden alınma kararnamesi Yılmaz tarafından imzalandığı gün, Saray'daki karargâhında bahçede dumanlar yükseldi, yakılanların "imha edilen" bazı evrak olduğu yaygın bilimde söyleniyor. Köşk'ün görevden alınma kararnamesini imzalamaması karşısında ilgili Devlet Bakanı Mehmet Çevik de Melih Gökçek'in bütün imza yetkilerini aldı. Şimdi SHÇEK'te hiçbir evrak ilerlemiyor. Bakan Çevik, Gökçek'in yerine getireceği kişiyi de belirlemiş durumda: Gazi Üniversitesi Öğretim Üyelerinden Doç. Dr. Kemal Çevik... Pekiyi ya Köşk kararnamesi imzalamamakta direnir? O zaman Melih Gökçek'ten makam odasını boşaltması istenecek, hem de bizzat bakan tarafından...

SABAH

PAZARTESİ 29 TEMMUZ 1991

Kasımpaşa Çocuk Yuvası'nda terör

Çocuk Esirgeme Kurumu Kasımpaşa Çocuk Yuvası Müdürü Şükrü Çam'ın, burada kalan çocuklara esir muamelesi yaptığı ve yurdu esir kampına çevirdiği iddia edildi.

Çocuk Yuvası'ndaki kimsesiz ve yoksul çocukları "Sizleri adanm edeceğim" diyerek geceleri dövdüğü âne sürülen Şükrü Çam'ın bugünlerde görevden alınması bekleniyor. Melih Gökçek'in atadığı bildirildi.

Çocuk Esirgeme Kurumu Kasımpaşa Çocuk Yuvası çevresinde oturanlar, gece geç saatlerde yataklarından kaldırılan 7-12 yaşlarındaki çocukların zaman zaman kendilerine basarak buradaki uygulamalardan yakındıklarını söylüyorlar.

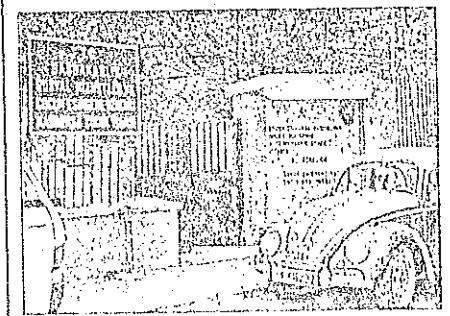
Bazı öğrencilerin çekimleri eziyetten, yetkililer dayaktan bıkışarak

"bizli kurtların" diye kendilerine yalvarışlarını belirlen çevre sakinleri, Kasımpaşa Çocuk Yuvası'ndaki diğer yetkililerin de dayak olayını bildirdi ve peşkeş malakalara şikayette bulunduklarını bildirdiler.

Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü Melih Gökçek tarafından Dinayet İşleri Başkanlığı'ndan alınarak Kasımpaşa Çocuk Yuvası'na müdür olarak atanmış İlahiyatçı Şükrü Çam'ın yaptıklarının öğrenileceği tamir ettirilmeye, çocukları soğuk suyla banyo yapmaya mecbur bıraktığı belirtiliyor.

Çevre sakinlerinin iddiasına göre, Şükrü Çam "Siz adanm olmazsınız" diyerek yuvaya bağışlanan ve yuvanın buzluklarında saklanan 7 gövde üli kolundu.

Şükrü Çam'ın dayak ve

Kasımpaşa Çocuk Yuvası'nda kalan 50 çocuğun büyük bölümünün gördükleri kötü muamele yüzünden ruh sağlıklarının bozulduğu bildirildi.

Kasımpaşa Çocuk Yuvası'nda terör

Müdür Şükrü Çam'ın 7-12 yaş arası kimsesiz, yoksul çocukların yaşadığı Kasımpaşa Çocuk Yuvası'nı esir kampı gibi yönettiği iddia edildi.

Melih Gökçek tarafından Dinayet İşleri Başkanlığı'ndan alınarak Kasımpaşa Çocuk Yuvası'na atanan Şükrü Çam, çocukları acımasızca dövmekle suçlandı.

Melih Gökçek'e güvenen Çam'ın hakkında tutulan tutanaklara ve çocuklar hakkındaki doktor raporlarına rağmen tutumundan vazgeçmediği belirtildi.

Yaşar ÖZAY'ın haberi 12.sayfada

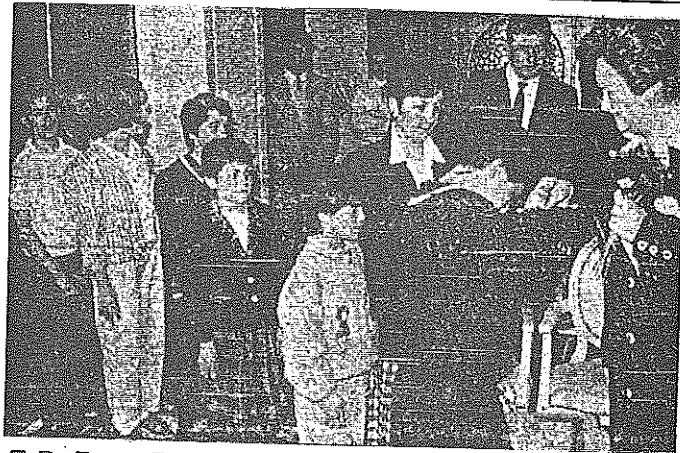
Okulda bit ve uyuz bulundugunu belirten bir yuva görevlisi müdür Şükrü Çam'ın yaptıklarının insanlıkta bağışlanmadığını belirterek şunları söylüyor:

"Ancak ne yaparsak yapalım, bir türlü sesimizi yetkililere duyuramıyoruz. Çünkü müdürün tepkisi çok kuvvetli. Biz de iğnizden olarız diye korkuyoruz. Bir an evvel bir şeyler yapıp bu çocukları bu zalimin elinden almazsa, toplumun yararı olsun diye yetiştirmeye çalışalım. Çocuklarımızı tain tersine insanlık, güvensiz bir biçimde barınmazda bulacağız. Bunun engellenmek bir insanlık görevidir."

Yaşar ÖZAY

EL ÖPME
KUYRUGU

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü Melih Gökçek Başkanlığındaki bir grup çocuğu, Başbakanlık Konutu'nda kabul eden Samia Akbulut, çocukları tek tek öperek, Fisko Birlik hediye paketi verdi. Genel Müdür Melih Gökçek çocukların, bayan Akbulut'u yılın annesi seçtikleri belirterek, kutlamak istediklerini söyledi. Çocukların, kuyruğa geçip elini öptükleri, Samia Akbulut da çocuklara başını eğdi.

Bayan Akbulut da yılın annesi

■ Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü Melih Gökçek, Başbakan Akbulut'un eşi Samia Akbulut'u yurtlarda

Başbakan Yıldırım Akbulut'un eşi Samia Akbulut, Anneler Günü dolayısıyla, kimsesiz çocuklar ve bakıma muhtaç yaşlı kadınlarla birlikte oldu.

Samia Akbulut, ilk olarak Başbakanlık Konutu'nda, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHCEK) yurtlarında barınan çocukları kabul etti. Samia Akbulut, SHCEK Genel Müdürü Melih

a kendisini alıştıran yaşlılar, daha sonra bir demet çiçek sundular. Bayan Akbulut da, yaşlı kadınların tek tek ellerini öptü. Bu durumdan duygulanan yaşlıların büyük bir bölümü ağlayınca, Bayan Akbulut da gözyaşlarını tutamadı.

Samia Akbulut, daha sonra gruplar halindeki yaşlılarla ayrı ayrı sohbet etti. Bayan Akbulut'u tanıyamayan Raziye

Şenel, "Ben de bir kadınım" dedi.

Yurt çocukları
perişan

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü Melih Gökçek, kurumun bağlı yurt ve yurtları

21 EYLÜL 1989

İlki Keçiören Belediye Başkanı Gö

63 dosya

Belediye Başkanı Ham

Belediye Başkanı Ham

Belediye Başkanı Ham

Belediye Başkanı Ham

Belediye Başkanı Ham

Belediye Başkanı Ham

Belediye Başkanı Ham

Belediye Başkanı Ham

Belediye Başkanı Ham

Belediye Başkanı Ham

Belediye Başkanı Ham

Belediye Başkanı Ham

Belediye Başkanı Ham

Belediye Başkanı Ham

Belediye Başkanı Ham

Belediye Başkanı Ham

Belediye Başkanı Ham

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı
YURTTA DAYAK

(İzmir) - Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü Melih Gökçek, Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Adana Kız Yetiştirme Yurdu'ndan kaçan 9 kız Valiliğe sığındı.

Gökçek
görevden
alınıyor

■ ANKARA (ANKA) — Devlet Bakanı Mehmet Çevik, kongre süresince farklı tarafları destekledikleri Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü Melih Gökçek'i görevden alıyor. Melih Gökçek'in görevden alınma kararnameyi Cumhurbaşkanına Özalp'da bekletilirken, Bakan Çevik, genel müdürün imza yetkisini elinden aldı. Devlet Bakanı Mehmet Çevik, Başbakan Mesut Yılmaz'ın GAP gezisi sırasında birlikte olduğu gazeteciler, bürokratlar ve politikacılara sık sık Melih Gökçek'i görevden alacağımı söylerken Gökçek'in görevden alınmasına ilişkin kararnameyi Başbakan Mesut Yılmaz'ın imzalandığını belirtti. Kararnamenin Cumhurbaşkanı Turgut Özalp'ın sevk edileceğini bildiren Bakan Çevik, bu süre içerisinde de Melih Gökçek'i "atıl" duruma getirdi.

r'in bej, abanoz siyi

SUPER SABAH

20 HAZİRAN 1991

GÜNÜN HABERLERİ

Çocuk Esirgeme
Kurumu'na gözaltı

ANKARA- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na (SHCEK) ait yurtlar, TBMM İnsan Hakları Komisyonu'nun tam yetkisiyle İzmir DYP Milletvekili Akın Gönen ve Gaziantep ANAP Milletvekili Mehmet Akdemir tarafından didik incelenecek.

İnsan Hakları Komisyonu'nun üç üyesi milletvekili Gönen ve Akdemir, bayram sonrasında, yeni hükümetin de oluşturulmasından sonra kurum yurtlarında incelemelerine başlayacak.

Çocuk Esirgeme Kurumu yurtlarıyla ilgili "evlatlık verilen çocuklar, ailelerinin çabasıyla, çocukların öldürüldüğü" iddiaları üzerine, komisyonun inceleme ve araştırma yetkisi alan Akın Gönen ve Mehmet Akdemir, gerekirse inceleme ve araştırmalarını yurt dışına da kaydırabilecekler.

ANAP Kongresi sırasında kuruma barınan çocukları Mesut Yılmaz'ın yetki verildiği iddiasıyla Çankaya'da da incelemelerini üzerine çeken SHCEK Genel Müdürü Melih Gökçek hakkında yeni iddialar da ortaya atıldı.

Kurumda barınan gençlere delegasyon verildiği, kurumun gençleri için Hilmi Ö. Telli'de açıldığı, SHCEK Ankara'da Müdürlüğü ve Saray Teşkilatı'nın

balırla gençlerin ve personelin kongre salonuna taşındığı iddia edildi.

Gökçek'in hesaplarını "Mesut Yılmaz'ın seçilme olasılığı" üzerine dayandırdığı, bu nedenle kongre öncesiindeki perşembe günü evlilikle sözleşen personel kadrolarını dağıtması, personelin iller aralıklarla çalıştırılarak sözleşen statüye dayalı ödemeleri yapıldığı iddia edildi. Kurumun yalınca Gökçek hakkında mahkeme kararıyla 3 milyon lira ücret, prim gibi ödemeler yapıldığı, Mesut Yılmaz'ın başbakanlığa gelmesi olasılığı dokümanlarla polise ve denetim birimlerine de bildirildiği iddiaları da yapıldı.

Özalp'ın başbakanlığı döneminde kuruma olarak kadrosuna aldığı, ancak daha sonra gazeteci olduğuna geçmesiyle görevinden uzaklaştırıldığı eski bakan Celal Sandık'ın da Gökçek'in 50'ye yakın korte mamasını bağında yer aldığı bildirildi.

Kamuya yapıldığı açıklanarak "Kurumumuz herkeşe açık, gelin görün" mesajı veren Gökçek'in "vitrinin" diye tanımladığı Saray Yurdu'nda, mahkeme kararlarıyla barınan personelin "Anadol Değeri"ne birimi" şeklinde bir oda tahsis edildiği, "gözetim" bir odaya Hilmi Ö. Telli'de açıldığı, "Göz Odası" adıyla bilinen odanın

ÖZÜRLÜ ÇOCUKLAR VE AİLELERİ

Doç. Dr. Gönül ERKAN
H.Ü. Sosyal Hizmetler
Yüksek Okulu

Bir çocuğun doğumu, aile için genellikle sevinç ve mutluluk kaynağıdır. Çocuğu olan anababa onun sağlıklı, yetenekli ve başarılı olacağını düşünür. Onunla ilgili beklentilerinin, umutlarının ve ideallerinin gerçekleşeceğine inanır. Oysa dünyada hergün çeşitli nedenlerle pek çok çocuk özürlü doğmakta ya da sonradan özürlü olmakta ve bunun sonucu anababalar genellikle çok karmaşık duygular yaşamaktadır.

Özürlü bir çocuğa sahip olmak travmatik bir olay olduğu için anababa ilk anda büyük bir şok geçirmektedir. Bu şokla birlikte çaresizlik içinde kalır, ümitsizliğe kapılır ve hayal kırıklığına uğrarlar.

Bunu reddetme aşaması izlemekte ve anababa hergün gözleri önünde duran çocuklarının özürünü kabullenmekte

büyük güçlük çekmektedirler. Bu yüzden doktordan doktora dolaşarak çocuklarının sorununa çare ararlar.

Bu kriz durumundan sonra anababa depresyon aşamasına girer. Bu dönemde anababa aşırı üzüntü, sıkıntı, çökkünlük içindedir. Onların gözünde özür, ideal çocuğun simgesel ölümünü yansıttığı için yas tutmaya başlarlar. Ancak tüm bu ağır duygulara karşın, çocuklarının normal çocuklardan farklı özelliklere sahip olduğunun bilincine varmaya başlarlar.

Depresyondan çıkan anababa bu defa kızgınlık ve suçluluk duygusunu birlikte yaşamaya başlar. Kızgınlık anında "Bu niçin başımıza geldi?", "Neden biz?" ya da "Bu niye bize oldu?" gibi sorular sorar ve bunlara cevap ararlar. Kızgınlıklarını kimi zaman doktorlara, uzmanlara ya da özürlü olmayan diğer çocuklarına yansıtabilirler. Kızgınlık, zaman zaman öfkeye de dönüşebilmektedir. Suçluluk duygusunu yaşarken ise anababa özüre kendilerinin neden olduğunu düşünmekte ve hatta bazen birbirlerini suçlamaktadırlar. Geçmiş yaşamlarındaki yanlış davranışları ya da günahları yüzünden Tanrı tarafından cezalandırıldıklarını düşünürler. "Tanrı bizi cezalandırdı" derler.

Bu duyguların ardından bazı anababaların utanma duygusunu yaşadıkları ve çocuklarını toplum içine çok az çıkardıkları ya da hiç çıkarmadıkları görülmektedir. Bu davranışlarının belli başlı nedeni, çocuklarını kendilerinin bir parçası olarak görmeleri, özürünü kendilerinin bir hatası, kusuru olarak algılamaları ve onunla birlikte görünmekten çekinmeleridir.

Uzlaşma aşamasında ise anababa, eğer çocukları ile yakından ilgilenirlerse, onları en iyi hastanelerde tedavi ettirirlerse ve en yeterli özel eğitim kurumlarına gönderirlerse özürlerinin düzeleceğine inanırlar.

Uyum ya da kabul etme aşamasında çocuklarının özürü anababa için bir gerçektir. Bu gerçek ile yaşamayı öğrenirler. Ciddi bir biçimde neler yapıp

yapılamayacağını düşünür ve çocukları ile sağlıklı bir ilişki kurmaya başlarlar. Çocuğu ailenin bir bireyi olarak görüp gerekli ilgiyi gösterirler.

Özürlü çocukları olan anababaların bu duyguları yaşaması çok doğaldır. Önemli olan anababanın kabul etme aşamasına ulaşmasıdır. Ancak kimi anababalar karşılaştıkları sorunlar karşısında ilk aşamalara dönebilmektedir. Kimi anababalar da şok geçirdikten sonra reddetme aşamasında kalabilmekte; çocuklarının özürünü inkar edebilmektedir. Oysa anababanın çocuğu kabullenmesi, çocuğun kendini kabullenmesinde çok önemli bir etmendir. Anababası tarafından kabul gören, sevilen, ilgilenilen çocukların kendilerini kabullenmeleri kolaylaşmaktadır. Çünkü çocuğun gelişimi ve özürüne karşı tutumu önemli ölçüde çevrenin ve özellikle anababanın kendisi hakkında ne düşündüğüne, ne hissettiğine bağlı olarak gelişmektedir.

Sonuç ve Öneriler:

Görüldüğü gibi özürlü bir çocuğa sahip olmak aileleri duygusal yönden sarsan bir olaydır. Ailelerin geçirdiği bu sarsıntı çocukları da etkilemektedir.

Ailelerin özürlü çocuklarını kabullenebilmeleri ve onlara yardımcı olmaları bakımından desteğe ihtiyaçları olabilmektedir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Türkiye Aile Planlaması Derneği ve Çocuk Evleri Vakfı gibi kuruluşlarca özellikle büyük illerimizde hizmete giren ve aile danışma merkezi, aile danışmanlığı, anababa okulu v.b. isimler taşıyan bu "aile hizmet kurumları" özürlü çocukları olan anababaların başvurabilecekleri kurumlardır.

Anababalar bu kurumlarda "sosyal hizmet uzmanları" tarafından özürlü çocukların özellikleri, ihtiyaçları, gelişimleri, normal çocuklardan farklı yönleri ve anababaların özürlü çocuklara nasıl davranması konusunda eğitilebilirler. Bu eğitim çalışmaları, tek tek her aileye yönelik olabileceği gibi "eğitici gruplar" oluşturularak birkaç anababa ile birlikte yürütülebilir.

Özürlü bir çocuğa sahip olmaktan ötürü çocukla anababa ve ana ile baba arasındaki sorunları çözümlenmeyi, aralarındaki etkileşimi geliştirmeyi amaçlayan çalışmalar da yapmak mümkündür. Aynı şekilde bu çalışmalar da grup düzeyinde yürütülebilir. "Sorun çözücü gruplar" ya da "geliştirici gruplar" kurularak anababaların birbirleriyle duygularını, düşüncelerini, yaşantılarını paylaşmaları, sorunlarla başedebilme yollarını birbirlerine aktarmaları ve etkileşimde bulunmaları sağlanabilir. Böylece anababalar yalnız olmadıklarını, aynı sorunları yaşayan başkalarının da olduğunu görmüş olurlar. Bu durum onları rahatlatır.

Yararlanılan Kaynaklar:

1. Latife Bıyıklı. *Bedensel Özürlü Çocukların Benlik Kavramı*. Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi, 1989.
2. Gönül Erkan. *Ortopedik Özürlü Çocukların Kendini Kabul Düzeyi Üzerine Bir Araştırma*. İstanbul: 1990.
3. M. Spain Kratochvil ve S. Ann Devereux. "Counseling Needs of Parents of Handicapped Children". *Social Casework*. 69, 7: 420-426, 1988.
4. H.Ü. Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Sosyal Kişisel Çalışma ve Sosyal Grup Çalışması Uygulama Raporları.

SOSYAL HİZMET ALANINDAKİ MEVCUT İSTİHDAM POLİTİKASININ MESLEKİ UYGULAMALARA OLUMSUZ ETKİLERİ

Dr. Aliye Mavili AKTAŞ
H.Ü. Sosyal Hizmetler
Yüksek Okulu

(Bu makale 23 Nisan 1991 tarihli Milliyet Gazetesi'nde
"DÜŞÜNENLERİN DÜŞÜNCESİ" köşesinde
yayınlanmıştır.)

Ülkemizde hızlı kentleşme süreci bireylerin ve ailelerin yapısını, çalışma, iş-güç çeşitlerini ve koşullarını bu arada da sosyal yardımlaşma ve dayanışma kurum ve kuruluşlarının da yapısını yakından etkilemiştir.

Bir yandan mevcut yasalar hızla eskir, yeni ve acil gereksinimler ortaya çıkarken, diğer yandan bunlara müdahale edebilecek, "ihtisaslaşmış" özel hizmet ve mesleklerin devreye girmesi, yeni kurumsal düzenlemelerin yapılması da kaçınılmaz olmuştur.

1959 yılında 7355 sayılı "Sosyal Hizmetler Enstitüsü Kurulmasına Dair Kanun, "Türkiye'de sosyal hizmetler alanındaki uygulamaların bilimsel ve mesleki esaslara bağlanmasıyla ilgili olarak yeni tedbirler alınmasını mümkün kılmıştır. 7355 sayılı kanun ile "Sosyal Hizmetler Enstitüsü" kurulmuş ve Enstitüye sosyal hizmetlerle ilgili alanlarda araştırmalar, incelemeler yapmak sosyal hizmetleri kamuoyuna tanıtmak amacıyla yayın faaliyetlerinde bulunmak ve sosyal hizmetler alanında görev yapmak üzere "Sosyal Hizmet Uzmanı" yetiştirecek bir Sosyal Hizmetler Akademisi (Daha sonra Sosyal Hizmetler Yüksekokulu) kurmak görevleri verilmiştir. Sosyal hizmetler Akademisi 1961 yılında açılmış ve 1965 yılında ilk mezunlarını vererek sosyal hizmetler alanında sosyal hizmet mesleğinin bilgisi ve becerisiyle donatılmış profesyonel elemanların çalışmaya başlaması sağlanmıştır. Sosyal hizmetler Akademisi halen H.Ü. Rektörlüğüne bağlı Sosyal Hizmetler Yüksekokulu olarak eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir.

Sosyal hizmetlerin çağdaş eğitim-öğretim kuralları çerçevesinde ve mesleki bir disiplin anlayışı içinde icra edilmeye başlanmasının ardından Türkiye'de sosyal hizmet politika ve programlarında önemli gelişmeler kaydedilmiştir.

Bu profesyonel yaklaşımın ve mesleki anlayışın en açık örneğini 2828 sayılı kanun, getirdiği hukuki, idari ve mali birçok yeniliklerin yanında, sosyal hizmetlerin değişen ve gelişen ihtiyaçlarla bağlantılı bir şekilde organize edilmesi imkanını sağlaması gibi özellikleriyle korunmaya, bakıma veya yardıma muhtaç aile, çocuk, sakat, yaşlı ve diğer kişilere götürülen sosyal hizmetler yeni esaslara bağlanmıştır.

2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun sorumluluklarını illerde yerine getirmekle yükümlü birimler Sosyal Hizmet İl Müdürlükleridir. Sosyal Hizmet İl Müdürlükleri yasa ve yönetmelikler (2828 sayılı yasa ve ilgili 15 yönetmelik) çerçevesinde sosyal hizmet alanları ile ilgili olarak, tespit, araştırma, inceleme, izleme, denetleme, yönlendirme, tanıtma, katılım ve koordinasyon ile değerlendirme fonksiyonlarını yerine getirmekle sorumlu tutulmuşlardır. İl Müdürlüklerinin belirtilen bu fonksiyonları gerçekleştirebilmesi için öncelikle bu alanın özelliklerine göre yetişmiş meslek elemanlarına ihtiyaç vardır. Bilindiği gibi hizmet birimlerindeki veya kuruluşlardaki meslek elemanları kuruluşun hizmet amacına yönelik, ihtiyaç doğrultusunda istihdam edilir.

SOSYAL HİZMET

Bu çerçevede uygulayıcı birimler içinde yer alan ve 2828 sayılı yasa ile yeni yetki ve statü ile güçlendirilmiş bulunan Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerinde özellikle 1986 yılından bu yana Sosyal Hizmet Uzmanları dışındaki eğitimci gibi diğer meslek elemanlarının istihdam edilmesinin düşündürücü-ciddi sonuçları üzerinde durulması gerektiğine inanıyoruz.

1986-1987 döneminde faaliyette bulunan İl Müdürlüklerine yapılan atamalar (müdür) göz önüne alındığında, görevde bulunan 51 il müdürünün % 47'sinin Sosyal Hizmet Uzmanı olduğu buna karşılık % 53'ünün ise Sosyal Hizmet Uzmanı dışındaki meslek elemanları olduğu görülmektedir (Mavili Aktaş 1990: 95). Sosyal Hizmet Uzmanı olmayan İl müdürleri içinde Eğitim Fakültesi veya Enstitüsü mezunları ile İslam Enstitüsü ve İlahiyat Fakültesi mezunları ilk sıralarda yer almaktadır (% 34).

SHÇEK Genel Müdürlüğünün kamu oyunda da halen tartışılan ve daha çarpıcı biçimde süregelen istihdam politikası oldukça düşündürücüdür. Çünkü özel bilgi ve uygulama becerilerine sahip sosyal hizmet uzmanının diğer meslek elemanlarından ayrı donanımına sahip olacağı açıktır. Çünkü diğer okulların (Eğitim Fakülteleri, İlahiyat Fakülteleri, vb.) öğretim programı ve ders içerikleri incelendiğinde, alanın özelliklerine göre uygun uygulama yapamayacakları ve dolayısıyla bu alanda yöneticilik ya da müdürlük fonksiyonlarını yerine getiremeyecekleri açıktır.

Nitekim il müdürlüklerinde yapılmış araştırma bulguları, alanın özelliklerine göre yetişmiş sosyal hizmet uzmanları dışındaki meslek elemanı (eğitimci gibi) il müdürlerinin bilgi eksikliği ve yetersizliği ile yanlış uygulamalar içersinde olduklarını göstermektedir. Öte yandan hizmetin bu alana uygun olarak yetişmiş meslek elemanlarınca yürütülememesi hizmet standartlarının gelişmesini de engellemektedir. Bu durumda hizmetin etkinliğini olumsuz olarak etkilemektedir.

SONUÇ

Sosyal hizmet özel bir ihtisas alanıdır. Her ihtisas alanında olduğu gibi sosyal hizmet alanında da hizmetlerin uygulanmasında bu alanda yetişmiş meslek elemanları birinci derecede sorumludur. Bu alandan sorumlu olan meslek sosyal hizmet mesleğidir. Ancak il müdürlüklerinin personel niteliklerine ve sayısal dağılımında ihtiyaca yönelik bir istihdam politikası izlenmediği görülmektedir. Sosyal hizmetlerle ilgili herhangi bir nosyana sahip olmayan elemanların il müdürlükleri gibi kritik hizmet birimlerinde birinci derecede sorumluluk almalarını önlenmesi gerekmektedir. Çünkü mevcut personel politikası kalkınma planı hedeflerinde belirtilen yetişmiş elemanların yerinde ve verimli kullanılması ilkesine tamamiyle aykırı bir uygulamadır (Kalkınma Planları I-VI; 442. md. 234 say; 1301/2, 862-863. mad., 483. mad., 870-871. mad.).

Müdürlükte istihdam edilecek SHU meslek elemanlarının sayısının objektif ölçütü, ilin nüfusu, endüstrileşme düzeyi, hizmet talebi, ildeki sosyal hizmet kuruluşları vb. olması beklenmektedir ve müdürlük fonksiyonlarını (tespit, inceleme, izleme, denetleme, değerlendirme, araştırma vb.) yerine getirebilecek yegane meslek elemanları sosyal hizmet uzmanlarıdır.

KAYNAKÇA

Beş Yıllık Kalkınma Planları. 1961-1990 Devlet Planlama Teşkilatı.

Mavili Aktaş, Aliye. Sosyal Hizmet İl Müdürlüklerinin Etkinliğinin Değerlendirilmesi. H.Ü. Sosyal Hizmetler Ana Bilim Dalı. Basılmamış Doktora Tezi. 1990. Ankara.

"SÜRGÜNLERE DEVAM"

SHÇEK'de çalışan Meslektaşlarımız, özellikle son 2 yıldır yoğunlaşan "sürgün tayin"lerle karşı karşıya kalmıştır. SHU'larının etkinliğini kırmayı hedefleyen uygulamalar yargı kararlarıyla iptal edilmiş olmasına karşın benzer uygulamalar devam etmektedir. Bize ulaşan son haberler şöyle:

- İzmir Sosyal Hizmetler Müdürlüğünde SHU olarak çalışan Mehmet Ali Yıldız, Erzinan Sosyal Hizmetler Müdürlüğüne,
- İstanbul, Semiha Şakir Huzurevi Müdürü Kahraman Eroğlu SHU olarak Bayburt Sosyal Hizmetler Müdürlüğüne,
- Daha önce Bayburt Sosyal Hizmetler Müdür Yardımcılığına atanan Tuna Atalay yargı kararı ile eski görevi SHÇEK Eğitim Merkezi Şube Müdürlüğüne, oradan da geçici görevle "Anket Değerlendirme Birimi"ne,
- Daha önce Bitlis Sosyal Hizmetler Müdür Yardımcılığına tayin edilen Zeynep Nefes yargı kararıyla SHÇEK Yaşlı Hizmetleri Daire Başkanlığı Şube Müdürlüğüne,
- Aile ve Çocuk Hizmetleri Daire Başkanlığı, Şube Müdürlüğünden geçici görevle "Anket Değerlendirme Birimi"ne gönderilen Serpil Baran, Başbakanlığın 5 Haziran 1991 tarihli "Açıktan atama ve naklen tayinlerin durdurulmasına dair" genelgesine rağmen 20 Haziran 1991 tarihinde Bingöl Sosyal Hizmetler Müdür Yardımcılığına atanmıştır.

ENDÜSTRİYEL SOSYAL HİZMET ALANINDA VERİMLİLİK

H.Ü. Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu öğrencilerinden Süleyman Demirel, Milli produktivite Merkezi'nin Üniversite Öğrencileri arasında açtığı "verimlilik" konulu "Bilimsel Araştırma Yarışması"nda Mansiyon kazanmıştır. SOSYAL HİZMET Süleyman Demirel'i kutlar başarılarının sürekliliğini diler.

EMEKLİ OLAN SOSYAL HİZMET UZMANLARINI UĞURLADIK

SHÇEK yönetiminin "sürgün tayin" baskıları altındaki bazı meslektaşlarımız, mesleki yaşamlarının en verimli dönemlerinde emekliliğe zorlanmışlardır. Bu dönemde:

- * AYKUT ALTAY
- * SEVİM TIRYAKI
- * ENVER GÜNTAŞ
- * SABİHA İLDENİZ
- * GÜLSER ERCÖSKÜN meslektaşlarımızla, çalışma yaşamının büyük bir bölümünü Sosyal Hizmetlerde geçiren

* SEDAT TIRYAKI emekli oldular.

Emekli olan arkadaşlarımızı 24 Mayıs 1991 tarihinde SHU Derneğince düzenlenen bir Gece ile uğurladık.

20. YIL YEMEĞİ

Mesleğimizde 20. Yıllarını dolduran birinci dönem mezunlarımızla başlatılan geleneksel "20. Yıl Yemeği" kısa bir aradan sonra yeniden başlatılacaktır. Eylül-Ekim 1991 tarihlerinde 1969, 1970 ve 1971 Dönem Mezunları için Ankara'da düzenlenecek 20. Yıl Yemeği için çalışmalara başlanmıştır. Çalışmalar bu üç dönem mezunlarından oluşturulacak bir Düzenleme Komitesiyle birlikte sürdürülecektir. Böyle bir sosyal etkinliğe tüm mezunlarımızın şiddetle ihtiyaç duyduğunu biliyor ve bu konuda her türlü katkıya açık olduğumuzu duyuruyoruz.

ALMANYA'DAKİ TÜRKLER VE SORUNLARI

SHU Derneği bilimsel ve mesleki alanda etkinlikler düzenlemektedir. Sanat Kurumu ile ortaklaşa düzenlenen "ALMANYA'DAKİ TÜRKLER VE SORUNLARI" konulu Panel, Doç. Dr. Gönül ERKAN'ın yönetiminde Prof. DR. Jürgen NOWAK, Prof. Dr. Ruşen KELEŞ, Dr. İlhan A. TOMAN-BAY'ın panelist olarak katılımı ile 1 Haziran 1991 tarihinde Sanat Kurumu Lokalinde gerçekleştirilmiştir.

AVRUPA'DA KÜLTÜR MOZAYIĞI

SHU Derneği ve Öğretim Üyeleri Derneğin birliğe düzenledikleri "AVRUPA'da KÜLTÜR MOZAYIĞI" konulu Konferans, Berlin Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu Öğretim Üyesi Prof. Dr. Jürgen NOWAK tarafından 5 Haziran 1991 tarihinde Ankara Büyük Şehir Belediyesi, İmar Dairesi Başkanlığı Toplantı Salonunda gerçekleştirildi. Panel ve Konferans geniş bir katılımla gerçekleştirilmiş olup, etkinliklerin sürdürülmesi planlanmaktadır.

KAPODOKYA GEZİSİ

SHU Derneği, meslektaşlarımız arasında işbirliği ve dayanışma duygularını güçlendirmek amacıyla çeşitli sosyo-kültürel etkinlikler düzenlemektedir. Bu amaç doğrultusunda 8-9 Haziran 1991 günlerini kapsayan bir Kapadokya Gezisi düzenlenmiştir. Gezi katılanların büyük beğenisi ile sonuçlanmıştır. Benzer gezilerin düzenlenmesi olanaklar ölçüsünde sürdürülecektir.

ENDÜSTRİYEL SOSYAL HİZMET AÇISINDAN İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ SORUNLARI

H.Ü. Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu Öğretim Görevlilerinden Dr. İbrahim ÇILGA yönetiminde bir grup öğrenci 1990-1991 öğretim yılı içinde hazırladıkları Lisans Teziyle ödül aldılar.

- ZÜRVE ETÇİ
- BETÜL ALTINTAŞ
- ABDULKADİR ULAŞ
- AYNUR ÇELİK
- AHMET METİN AĞIRBAŞ
- HÜSEYİN MEHMET BAY-

CIK'dan oluşan tez grubu "Endüstriyel Sosyal Hizmet Açısından İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Sorunları" konulu tezleriyle çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftası"nda düzenlediği yarışmada ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ almışlardır. Kendilerini kutlar başarılarının sürekliliğini dileriz.

SOSYAL HİZMET UZMANLARI H.Ü. SHYO 27. DÖNEM MEZUNLARINA MERHABA DEDİ

H.Ü. Sosyal Hizmetler Yüksekokulu 1990-1991 Dönemi (27. Dönem) mezunları için 28 Mayıs 1991 tarihinde diploma töreni yapıldı.

Tören Hacettepe Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Arsen Orhon, okulumuz öğretim elemanları, öğrencileri, yeni mezunların yakınları, SHU Derneği ve meslektaşlarımızın katılımı ile coşku içinde yapıldı. Törende dönem birincisi ZEYNEP TÜRÜTGEN, ikincisi, NİLGÜN BİLAL ve üçüncüsü BETÜL ALTINTAŞ'a da ödülleri verildi.

Aramıza yeni katılan meslektaşlarımızı içten duygularla selamlıyor ve bundan sonraki yaşamlarında başarılar diliyoruz.

DAYANIŞMA VE DOSTLUK GECEİ

İzmir'de çeşitli kuruluşlarda çalışan Sosyal Hizmet Uzmanları 1 Haziran 1991 Cumartesi gecesi Öğretmenevinde "DOSTLUK VE DAYANIŞMA GECEİ" düzenlediler. Yaklaşık 150 kişilik uzman, eş ve yakınlarının katıldığı gecenin aynı zamanda bir şube oluşturmaya neden olması dileği belirtildi. SHU Derneği Yönetim Kurulu Üyesi M. Günay IGLİ'de dernek adına yaptığı konuşmada içinde bulunduğu müz bu zor günlerde birlik ve beraberlik içinde olmamız gerektiğini dernek olarak bu gibi faaliyetleri sonuna kadar desteklediklerini ifade etti.

DENİZ KUVVETLERİ KOMUTANLIĞI SOSYAL HİZMET UZMANLARINI YANLIŞ YERDE ARIYOR

Derneğimiz, mesleki kadroların başka meslek elemanlarınca kullanılması konusunda üzerinde duyarlılıkla durmaktadır ve 1 Haziran 1991 tarihinde Güneş Gazetesi'nde çıkan bir ilanda Deniz Kuvvetleri Komutanlığına Genel İdare Hizmetler sınıfında 9 ya da 10. derecede çalıştırılmak üzere Ticaret ve Turizm Yüksekokulu mezunu 1 adet SHU alınacağı belirtilmişti. Bu ilanı farkederek derneğimiz, bilgi için Devlet Personel Başkanlığına, gereği içinde Deniz Kuvvetleri Komutanlığına birer yazı yazmıştır. Yazıda sosyal hizmet uzmanı ünvanının yalnızca H.Ü. Sosyal Hizmet Yüksekokulu mezunlarına verildiği, sosyal hizmet uzmanı kadrolarına bu okul mezunları dışından kimsenin atanamayacağı, sosyal hizmet uzmanlarının G.İ.H. sınıfında değil sağlık sınıfında çalıştırıldığı, ayrıca işe başlama derecelerinin 9 ve 10. değil 8. derece olması gerektiği ifade edilmiştir. Gerekli düzeltmelerin yapılması durumunda ilanın meslektaşlarımıza duyurulacağı belirtilmiştir.

SOSYAL HİZMET UZMANLARI DERNEĞİ TV' PROGRAMI İLE KAMUOYUNDA İLGİ UYANDIRDI

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Genel Başkanı Bülent İlik 1 Temmuz 1991 tarihinde TV. 1. Kanal Sabah Kuşağı "Gün Başlıyor" programında Derneğimiz adına "özür, korunmaya muhtaç çocuklar ve ailelerinin sorunları"nu konu alan bir konuşma yapmıştır.

Canlı olarak yayınlanan programda Genel Başkanımız Bülent İlik Devletin Özür, korunmaya muhtaç çocuklara nitelik ve nicelik olarak daha yoğun hizmet götürmesini o arada da özellikle sayıları 1000 civarında olan kuruluş bakımındaki özür, korunmaya muhtaç çocuklara mutlaka bu konuda eğitim görmüş başta Sosyal Hizmet Uzmanı olmak üzere ilgili meslek elemanlarının hizmet götürmesi gerektiğini vurgulamıştır.

ZİYARETLER

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği, mesleğimizin sorunları ve çözümleri konusunda kamuoyu oluşturma çabalarını sürdürmektedir. Bu doğrultuda, mevcut siyasal partilerin yetkilileriyle görüşmeler gerçekleştirilmektedir.

- 1.7.1991 tarihinde TBMM İnsan Hakları Komisyonu üyesi ANAP Gaziantep Milletvekili Mehmet Akdemir ile görüşüldü. Görüşme Yönetim Kurulu üyeleri ve üyelerimizin katılımıyla gerçekleşti. Görüşmede mesleğimizin güncel sorunlarına ağırlık verildi.

- 10.7.1991 tarihinde SHP Genel Sekreteri Hikmet Çetin ile görüşüldü. Geniş bir katılımı gerçekleştirilen görüşmede mesleğin ve sosyal hizmet kuruluşlarının yaşadığı güncel sorunlara ek olarak, SHP'nin Gölge Kabinesi içinde sosyal hizmetlerden sorumlu bir "Bakan"ın bulunmayışı belirtilerek bu konudaki istemlerimiz iletildi.

- 16.7.1991 tarihinde DYP Genel Başkanı Süleyman Demirel'i yaklaşık 40 kişiye varan bir grupla ziyaret ettik. Mesleğin ve sosyal hizmet kuruluşlarının içinde bulunduğu sorunlar ve çözümleri konusundaki derneğimizin görüşleri iletildi ve şu andaki sosyal hizmet kuruluşlarının mevcut kabine içinde değişik bakanlıkların sorumluluğuna verilmesinin yarattığı dağınıklık ve eşgüdümsüzlüğe dikkat çekildi.

Her üç görüşmede de bir Sosyal Hizmetler bakanlığının kurulması gereği vurgulandı. Görüşmeler olumlu bir şekilde tamamlandı. Derneğimiz bu tür görüşmeleri diğer siyasal parti yetkilileriyle de sürdürmeye çalışacaktır.

KOMİSYON ÇALIŞMALARI

Derneğimiz tüzüğünde de belirttiği geçici ve sürekli statüde komisyonları oluşturmuş ve çalışmalarını başlatmıştır. Üyelerimizin ve meslektaşlarımızın geniş katılımıyla 4.5.1991 tarihinde gerçekleştirilen Danışma Toplantısında aşağıdaki komisyon konuları ve komisyonlarda görev alacak meslektaşlarımız belirlenmiştir.

Geçici Komisyonlar:

1. Korunmaya Muhtaç Çocuklar ve Evlat Edinme Hizmetleri
2. Kreş ve Gündüz Bakımevi Hizmetleri
3. Aile Hizmetleri ve Politikası
4. Sosyal Hizmet Mevzuatının İzlenmesi
5. Sosyal Hizmet Alanlarında Personel Politikası ve İstihdam Sorunları
6. Suçluluk ve İslah Hizmetleri
7. Türkiye'de Sosyal Hizmet Eğitimi
8. Tıbbi Sosyal Hizmetler
9. Yaşlılık Hizmetleri
10. Yerel Yönetim ve Sosyal Hizmetler
11. Sakatlar ve Sosyal Hizmetler

Sürekli Komisyonlar:

1. Basın Komisyonu
2. Hukuksal Sorunların İzlenmesi Komisyonu

Komisyonlar çalışmalarını, bağımsız birimler halinde sürdürmektedir. Çalışmalar tamamlanınca bir "Mini Kurultay"da tartışılacak ve raporlaştırılarak kamuoyuna sunulacaktır.

SOSYAL HİZMET AÇISINDAN KADININ STATÜSÜ VE AŞIRI DOĞURGANLIK

Dr. Çiğdem Arıkan
H.Ü. Sosyal Hizmetler
Yüksekokulu

Her toplumda, özellikle de geri kalmış ve gelişmekte olan toplum-
larda üreme süreciyle yeni kuşakların
oluşması temel hedeflerden biridir.
Bu hedefe ulaşmak, büyük ölçüde aile
kurumu çerçevesinde olanaklı olmak-
tadır. Özellikle geri kalmış toplum-
larda üreme aynı zamanda başlıca
statü kaynaklarından biridir. Böyle
toplumlarda sosyal güvenlik sistemi
bulunmadığı veya yetersiz olduğu için
malların üretilmesi, sağlığın korun-
ması ve yaşlılıkta güvenlik neslin
devamını zorunlu kılmaktadır. Buna
bağlı olarak da "ebeveyn olma", bire-
yin en önemli statülerinden biri ola-
rak doğurganlık davranışını etkile-
mektedir.

Kadının statüsü açısından bakıl-
dığında kadına "kadın olduğu için"
kapalı olan pek çok kapı "anne olduğu
için" açılmaktadır. Ailede annelik
önemli bir statüdür. Bu statü büyük
ölçüde de "oğlan anası" olmakla daha
yükselmektedir. Topluma "erkek
üyeler" kazandırmanın önemli bir
statü kaynağı olduğu kültürlerde
genellikle ana-oğul dayanışması da
çok daha güçlü olmaktadır.

Öte yandan, kadının yalnızca
annelik rolüyle özdeşim yapması
durumunda doğurganlığını sınırlandı-
rma açısından fazla kararlı olma-
ması da beklenebilir. Kendisini
yalnızca eş ve anne rolleriyle sınır-
landırmış bir kadının doğurganlığının
da yüksek olması olasılığı fazladır.
Genel olarak bakıldığında aşırı
doğurganlık, ailede ve çalışma
yaşamında kadının üstlendiği bazı

rollerle bağlantılıdır: Sağlam eko-
nomik desteği bulunmayan, ekonomik
rollerinden çok annelik rolleriyle
özdeşim yapan, yaptıkları iş, çocuk
yetiştirme fonksiyonlarıyla çatış-
mayan, yaptıkları iş maddi kazanç
dışında manevi ödüller getirmeyen
kadınların doğurganlıkları daha
yüksektir.

Bunların yanı sıra alternatif
roller de doğurganlık üzerinde
etkilidir. Başka bir deyişle, aile dışı
etkinlikler kadının gözünde değerli ve
ödüllendirici olduğunda onun bu
etkinliklere katılımı, eşitlikçi bir
evlilik ilişkisi geliştirme olasılığını
arttırmaktadır. Böyle bir ilişki de
kuşkusuz eşlerin doğurganlık kont-
roluna eşit katılımlarını söz konusu
kılmaktadır. Bu noktada ailede karar
verme sürecine katılım ve eşlerin
iletişimiyle doğurganlık arasındaki
ilişki üzerinde de durulmalıdır: Genel
olarak kadının yüksek statülü bir işte
çalışması evde karar verme sürecine
katılımını arttırmaktadır. Karar verme
sürecine daha yüksek katılım doğur-
ganlığı azaltmaktadır. Kısaca söyle-
mek gerekirse, doğurganlık kontro-
luna eşlerin eşit katılımlarının olması
kadına da bir otorite kazandırarak
doğurganlığı düşürmektedir.

Öte yandan eşler arasında
cinsellik, aile büyüklüğü ve doğum
kontrolü hakkındaki açık iletişim
doğurganlık kontrolünü kolaylaştır-
maktadır.

DOĞURGANLIK AÇISINDAN KADININ SAĞLIĞI VE STATÜSÜ

Doğurganlığın temel statü kay-
nağı olduğu toplumlarda ebeveynliğin
sağlayacağı yüksek prestij, güvenlik ve
toplumsal onaylanma çocuk doğurup

SOSYAL HİZMET

yetiştirmenin yaratacağı sorunlardan
öndedir (Kağıtçıbaşı, 1974). Oysa aşırı
doğurganlığın kadın sağlığı ve aile
ilişkileri üzerinde olumsuz etkileri
vardır. Sağlık açısından bakıldığında
öncelikle en temel statü düzeyi
yaşamın kendisi olmaktadır. Çeşitli
araştırmalar gelişmekte olan veya
geri kalmış ülkelerin bazı yörelerinde
kadın nüfusun erkek nüfustan daha az
arttığını ortaya koymaktadır. Bu
yörelerde kız çocuklar erkek çocuk-
lardan daha çok ihmal edilmek-
tedirler. Bu durum Orta Doğu
ülkelerinin çoğu için de geçerlidir.
Erkek bebekler kız bebeklerden daha
iyi beslenmektedirler. Dolayısıyla
cinsiyet ayrımcılığının pek çok
kültürde yaşamın ilk yıllarında
başladığı söylenebilir. Sorunun bir
başka yönü de geleneksel olarak
erkek çocukların tercih edildiği top-
lumlarda doğacak bebeğin cinsiyet-
nin ana karnındayken öğrenilebil-
mesinin kız bebeklerin kurtajla
alınması olasılığının güçlü olmasıdır.
Nitekim Hindistan, Çin gibi bazı
ülkelerde ultrasonografi ve amniyo-
sentez ile istenmeyen cinsiyetteki
bebeklerin kurtajla alındığı bilinmek-
tedir. Yeni doğum teknolojilerinin
gelişmesiyle pek çok ülke kız çocuk
cinsiyetinin saptanması daha da
kolaylaşacaktır. Söz gelimi Japon-
ya'da Keio Üniversitesi'nde erkek
cinsli spermli kız cinsli sperm-
lerden ayıracak bir santrifuj
geliştirme çalışmaları sürmektedir
(Cumhuriyet 1987). Bu çalışmaların
başarıyla sonuçlanması, cinsiyet
ayırıcılığını körükleyebilecektir.

Öte yandan gelişmekte olan
ülkelerde pek çok kadın kendisi
hakkında son derece bilinçsizdir.
Dolayısıyla statüleri, hatta yaşamları
tehlikeye girebilmektedir. Özellikle
aşırı doğurganlığın sağlıkları
üzerindeki olumsuz etkilerinden
habersizdirler. Bilindiği gibi 18
yaşının altındaki ve 35 yaşının
üstündeki hamilelikler, dört çocuktan

sonraki hamilelikler ve doğum
aralarının iki yıldan az olması kadın
sağlığını ciddi biçimde etkilemektedir.
Yine de gelişmekte olan ülkelerde bu
tür riskli hamilelikler oranının çok
yüksek olduğu saptanmıştır (IFPA
1985: 8). Öte yandan hamileliklerin
yanı sıra düşük sayısında da kadın
sağlığını bozmaktadır. Gelişmekte
olan ülkelerde çocuk düşürmeye bağlı
ana ölümleri, konusunda istatistiki
bilgiler sınırlı olmakla beraber,
boyutlarının fazla olduğu tahmin
edilmektedir. Oysa gelişmiş ülkelerde
bu nedene bağlı ana ölümleri
yüzbinde iki'nin altında seyret-
mektedir (Tezcan ve Fişek 1980: 15).

Türkiye'de ve pek çok gelişmekte
olan ülkede kadın hâlâ sahip olduğu
ve yetiştirdiği çocuk kadar
önemsenmemektedir. Kadın da buna
bağlı olarak çocuk doğurup yetiştirme
rolünden vazgeçerse statüsünün
düşeceğinden; ailesi, kocası ve çevresi
tarafından itileceğinden korkmak-
tadır (IFPA 1985: 11). Öte yandan
kadının çok çeşitli riskleri olan
doğum, hamilelik ve düşük gibi
olaylarda çaresiz ve yalnız kalması,
çocuk büyütme sorumluluğunu
üstlenmesi depresyona da yolaçabilir.
Kadının aynı zamanda hem anne hem
de eş olma çelişkisini yaşaması;
ikisini birlikte yürütmekte zorlanması
da sorun yaratmaktadır. Kadının
"dışılık" ve "analık" gibi verilmiş
rollerde başarılı olamaması depres-
yon olasılığını güçlendirmektedir
(Yazgan 1985: 46).

Sonuç olarak kadın sağlığı ve
statü ilişkisi açısından kadının
sağlığının statüsünü etkilediği
vurgulanmalıdır. Sözgelimi sık aralıklı
ve fazla sayıdaki doğumlar nedeniyle
sağlığı tükenen bir kadının ev dışında
kendini geliştirmesini sağlayabilecek
çeşitli kurslara (örn. okuma-yazma
kursu), iş arayışlarına yönelme şansı
oldukça sınırlanmaktadır. Sağlığın
bozuk olması, kadının bu tür
yönelimleri için gereken zaman ve

enerjiyi de olumsuz biçimde etkilemektedir. Yine de sağlıklı oluş, kadının statüsünün düzelmesi için gerekli ancak yeterli olmayan bir faktördür (Jordan 1976: 35). Kadınlar için eğitim ve iş olanaklarının artışı kadının sağlık ve aşırı doğurganlık bağlantısını kavramasını kolaylaştırır. Böylece kadının değişen statüsü onun sağlığını; sağlık da statüsü etkiler.

SOSYAL HİZMET VE AŞIRI DOĞURGANLIK SORUNU

Aşırı doğurganlık yalnızca kadın statüsü ve sağlığıyla ilgili bireysel bir sorun değildir. Aynı zamanda özellikle gelişmekte olan ülkelerde önemli bir sosyal sorundur. Bu sorunun etkili programlar doğrultusunda aşılması sosyal sorumluluğu da gerektirmektedir. Ancak sosyal sorumluluk anlamı olmakla birlikte aşırı doğurganlığın sınırlandırılmasında birey ve aile hakları göz ardı edilmemelidir. Eşler kendi özgür iradeleriyle ebeveynliğe hazır olup olmadıklarını, kaç çocuğa bakabileceklerini ve doğum için uygun zamanın ne olduğunu belirleyebilmelidirler. Bununla birlikte ebeveyn olmayı istemekle çocuğa bakabilecek güçte olmak ayrı şeylerdir. Bu ikisi arasındaki uyumsuzluk toplum refahıyla çocuk sahibi olma isteği arasında çatışma yaratabilir. İşte sosyal hizmet mesleği bu noktada devreye girmektedir. Sosyal hizmet uzmanı herşeyden önce çok çocuğun ebeveyn-çocuk iletişimini sınırlandırdığını bilmektedir. Bu iletişimin sağlıklı ve arzulanan düzeyde olması, öncelikle ebeveynliğin gönüllü olmasına bağlıdır. Gönüllü ebeveynlik durumunda çocuklara daha büyük bir sorumlulukla yaklaşıldığı; en iyi eğitim olanaklarının sağlanmaya çalışıldığı; üstelik kadının da iş ve eğitim yaşamında daha yüksek statüye ulaştığı bilinmektedir. Dolayısıyla

gönüllü ebeveynlik aile huzurunu olumlu yönde etkileyebilmektedir. Buna karşılık istenmeyen hamilelikler sonucu doğan çocukların çok olduğu ailelerde "yeniden hamile kalma korkusu" ailede büyük bir gerilim kaynağıdır. Üstelik bu tür ailelerde çocuğun ihmal ve istismarında da artış gözlenmektedir. Goldstein (1983), ebeveynin hem çok çocuktan hem de sosyo-ekonomik nitelikli zorlanmadan kaynaklanan sıkıntıyı tolere etmekte güçlük çektiğini saptamıştır. Ebeveyn, zorlanma durumunda sorunları çözmek ve ailede otorite sağlamak için şiddete başvurabilir. Özellikle istenmeyen hamilelik durumlarında kadına yönelik şiddet ve evi terkeden baba sayısı artmaktadır (Goldstein 1983).

Sosyal hizmet açısından aşırı doğurganlığın çocuk hakları üzerindeki etkileri de ele alınmalıdır. Herşeyden önce "ebeveyn olma hakkı, doğmamış çocuğun haklarından üstün müdür?", "Çocuk, gerek biyolojik gerekse sosyal olarak kendini gerçekleştirmesini sağlayacak bir yaşam standardında yetişme hakkına sahip midir" gibi sorulara yanıt aranmalıdır. İstenmeyen hamileliklerin ardından dünyaya gelen çocukların yaşamları, doğumlarından itibaren bebeklik, okula başlayış ve ergenlik dönemleri boyunca çeşitli sorunlarla doludur. Yoksulluk durumunda bu sorunlar yaygınlaşmakta ve pekişmektedir. Yoksul ailelerde sıklıkla karşılaşılan aşırı doğurganlık, ailenin sorunlarla başa çıkma, kendini ifade edebilen çocuklar yetiştirme olasılığını azaltmaktadır (Haselkorn 1968: 113). Yoksul ailede yetişen çocukların daha sık hastalandıkları, yetersiz bakım gördükleri, daha olumsuz koşullarda yetiştirildikleri, okul başarısızlığı, okuldan ve evden kaçma sorunlarını daha çok geliştirdikleri bilinmektedir. Haselkorn (1968), büyük ailelerde yetişen çocukların —SED'den bağım-

sız olarak— daha küçük ailede yetişen çocuklara kıyasla zeka düzeylerinin düşük olduğunu belirtmektedir. Bunun nedeni büyük ölçüde ebeveyn-çocuk iletişiminin yetersizliği, özellikle annenin çocukla —bakımı dışında— fazla ilgilenememesidir. Aile yoksulsa bu bağlantı daha da güçlenecektir. Büyük ailelerde ebeveynler çoğunlukla eğitimsiz veya düşük eğitilmiş oldukları için çocukların okul başarısı konusunda anlamlı bir katkıda bulunamamaktadırlar. Yetersiz eğitim ve çalışma becerileri nedeniyle bu çocukların ebeveynlerinden daha iyi bir yaşam standardına kavuşmaları hemen hemen olanaksız olmakta ve bir kısır döngü oluşmaktadır.

Sosyal hizmet mesleği açısından aşırı doğurganlığın olumsuz etkilerinden kurtarılması gereken öncelikli grup yoksul ailelerdir. Böyle ailelerde yoksulluk ve eğitimsizlik, eşlerin gelecekleri üzerinde kontrol sahibi olabilmelerini; dolayısıyla umutlarını gerçekleştirebilme şanslarını engellemektedir. Aşırı doğurganlığın kontrol altına alınmasında bilinçsiz ve bilgisiz olmak bu ailelerde eşlerin başlıca özelliği olmaktadır. aslında yeterince motive olmamış bu çiftler toplum ve ilgili kuruluşlar için önemli bir sorundur. Sorunun önemli bir boyutu da doğurganlığın kontrolüne ilişkin olarak erkeğin tutumlarıdır. Düşük sosyo-ekonomik düzeyde en önemli engel erkekten gelmektedir. Bu nedenle sosyal hizmet uzmanları özellikle erkekte —doğurganlığın kontrolü lehine— tutum değişikliği yaratmaya yönelmelidirler. Erkeğin kadına kıyasla daha yüksek statüde olduğu, otorite figürü olarak aileyi ilgilendiren tüm kararlarda ve doğurganlık kontrolünde belirleyici olduğu düşük SED'li ailelerde erkeğin katılımını sağlamak hayati önem taşımaktadır. Erkeklerin korunmanın yalnızca kadının sorumluluğu olmadığı; onların çabaları olmaksızın

doğurganlığın kontrol altında tutulamayacağı görüşü benimsenmelidir.

DOĞURGANLIĞIN KONTROL EDİLMESİNDE SOSYAL HİZMET UZMANIN ETKİNLİKLERİ

Batı'da uzun yıllardan beri birçok sosyal hizmet uzmanının nüfus ve aile planlamasına ilişkin eylem planlarında ve araştırmalarda aktif ve önemli katılımları olmuştur. Bununla birlikte sosyal hizmet uzmanının bu alandaki katkıları, diğer alanlardaki katkıları kadar belirgin olmamıştır. Çünkü bu alandaki etkinlikler sosyal hizmet yöntemine, programlarına ve uygulamalara tam anlamıyla entegre edilememiştir.

Aile planlamasında sosyal hizmet uzmanının rolü sağlık ve refah kurumlarının sorumlulukları çerçevesinde giderek daha ağırlıklı olarak ele alınmaya başlamıştır. Bunun sonucu olarak bir profesyonel grubun üyeleri olarak sosyal hizmet uzmanlarının aile planlaması sağlayan veya onu daha yararlı kılan hizmetlerin organizasyon ve idaresine katkıda bulunabilecekleri düşünölmeye başlamıştır.

Doğum kontrolü artık yalnızca bireyin özel sorunu olmaktan çıkmış yaygın bir halk katılımı ve örgütlü eylem konusu olmuştur. Ancak bu niteliği kazanması uzun süre kurumsal ve yasal engellerle, kısıtlamalarla mücadele edilerek gerçekleşmiştir. Batıda aile planlaması sağlamaya yönelik örgütlü çabalar hızlı bir gelişim göstermiştir. Bu gelişim, kontraseptif teknolojisindeki gelişmeleri, araştırmaları, klinik çalışmaları da yönlendirmiştir. Bununla birlikte belirtilmelidir ki tıbbi yardım ve rehberlik sağlanmadıkça bu alandaki yeni buluşlar ve teknolojik gelişmeler de tek başına yetersiz kalacak ve hedef kitlenin üst düzeyde yarar sağlamaları engellenmiş

olacaktır. Bunun gibi geniş ölçekli aile planlaması çabaları olmadıkça mesleki yardımın yanı sıra halk katılımı sağlanmadıkça eylem programları yetersiz kalacaktır. Bu tür çabaların halk tarafından benimsenmesi; örgütlü ve politik verimliliklerinin sağlanması da gereklidir. Zaten bu da hizmetlere en çok gereksinim duyan kitlelere ulaşmanın ön koşuludur.

Doğurganlığın kontroluna yönelik etkinlikler de artık basit bir çaba ve küçük bir kitlenin görev anlayışıyla sınırlı değildir. Bilindiği gibi Ana-Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezleriyle bu tür etkinlikler ülke çapında organize olmuştur. Sosyal hizmet uzmanının bu organizasyon içindeki konumu gelişmiş ülkelerde kurumlara göre farklılık göstermektedir. Haselkorn (1968), sosyal hizmet uzmanlarının kontraseptiflere ilişkin bilgi verme ve müracaat kaynağı olarak yeterince gösterilmediğini ileri sürmektedir. Ona göre hastane odaklı doğum kontrol hizmetleri açısından bakıldığında tıbbi sosyal hizmet uzmanlarının çoğu, hastadan bu yönde bir istek gelmedikçe onlara yönelmemektedir. Sosyal hizmet öğrencilerinin ve yeni mezunların da bu alanda yeterli bir danışmanlık yapacak biçimde yetişmedikleri de saptanmıştır. Bununla birlikte müracaatçının oral kontraseptifleri başarıyla kullanması ve genelde benimsemesinde sosyal hizmet uzmanları aile planlaması hizmetlerinde önemli bir gönderme kaynağıdır. Ancak sosyal hizmet uzmanlarının bu alanda çok yönlü bir görev tanımına sahip olmadıkları ileri sürülebilir. Sosyal hizmet uzmanına bu alanda direkt görev verilmedikçe müracaatçının daha çok doktora ve hemşireye yönelmesi olasılığı yüksektir. Dolayısıyla herşeyden önce "iyi tanımlanmış" mesleki sorumlulukların oluşturulması gerekmektedir.

AŞIRI DOĞURGANLIĞIN MALİYETİ VE SOSYAL HİZMET

Günümüzde aşırı doğurganlığın birey ve toplum açısından çeşitli maliyetleri olduğu bilinmektedir. Bunlar ana hatlarıyla şöyle özetlenebilir:

1. Yetersiz aile planlamasına; evlilik ilişkisinde çözülme, çatışma ve gerginlikler, ailenin kendi kendine yeterli olma ve ebeveyn sorumluluklarına uyum yapma becerisinde ilerleyici bir bozulma, ailede istenmiş ve istenmemiş çocuklara ilişkin olanaklarda kısıtlılık ve çocuklarda birtakım davranış problemleri, gebelik ve korunmada başarısız kalma korkusu (hem sebep hem de sonuç olarak) eşlik eder.

2. İstenmeyen gebelik özellikle düşük gelirli aileler açısından bakıldığında topluma doğrudan doğruya yüksek bir maliyet (kreş ve gündüz bakımevine gönderme, bakıcı tutma vb.) yüklenmektedir.

3. Aşırı doğurganlık, hastalık risklerini de arttırmaktadır. Hamilelik öncesi sağlığın bozuk olması, uygun olmayan çevre koşulları ile tıbbi tedavi ve bakımın gecikmesi hem kadın hem de çocuk sağlığını tehdit etmektedir.

4. Ekonomik açıdan bakıldığında alt SED'li ana-babaların çocukları için eğitim ve gelir olanakları daha da azalacaktır. Dolayısıyla alt ve üst gelir grupları arasındaki uçurum gelecekte daha da artacaktır.

5. Dünya nüfusu günümüzde 5 milyardır. Her dakika dünyada 150 bebek doğmaktadır. Önümüzdeki yüzyıl sonunda dünya nüfusu 6 milyar olacak ve ancak yüzyıl sonra doğurganlık kontrol altına alınabilecektir.

Bu saptamalar doğrultusunda

etkili bir sosyal hizmet müdahalesi için bir tartışmayı başlatmak da gerekmektedir. Öncelikle belirtilmelidir ki pek çok sosyal hizmet uzmanı (akıl hastanesi, sanatoryum, yetiştirme yurdu gibi) özel gruplara hizmet veren kurumlarda çalışmaktadır. Bu kurumlardaki gruplar, yeni bir gebeliğin anne, aile ebeveyn, çocuk ve toplum üzerine daha büyük bir yük eklediği risk gruplarıdır. Ayrıca toplumda tıbbi, genetik ve psikolojik nedenlerle çocuksuz veya az çocuklu olmaları gereken kadınlar ve erkekler bulunmaktadır. Sosyal hizmet müdahalesi bu noktada devreye girmekte ve bireyler üzerine daha çok yük eklenmesine önlemeye çalışmaktadır. Bu koşullar altında toplumun, sosyal kuruluşların ve müracaatçıların ilgileri büyük ölçüde aynı olmaktadır.

Öte yandan aile planlaması alanındaki başarısızlıklar çoğu kez kişilerin bu konudaki duyarsızlıklarına ya da politikaların aşırı kısıtlayıcı, gelişmeyi önleyici olmasına bağlanmaktadır. Oysa sağlıklı bir ekip çalışmasıyla, sosyal hizmet uzmanlarının özenli oryantasyonuyla arzulanan hedeflere ulaşılabilir. Aile planlaması hizmetlerinde resmi bir kısıtlama sözkonusu olduğunda ise ekip üyesi veya yönetici konumundaki sosyal hizmet uzmanlarının "dışardan" bir baskı gelmesini beklemeleri yerine, kendilerinin politika değişikliklerini nasıl yapabileceklerini tartışmaları bu açıdan yararlı olabilir.

Bunların yanı sıra doğurganlığın kontrol edilmesi, gerek kurum gerek toplum düzeyinde gönüllü katılımın sağlanmasına da bağlıdır. Sosyal hizmet uzmanlarının bu yöndeki çabaları şöyle özetlenebilir: Özellikle kırsal alanlarda aile planlamasına yönelik bilgi alışverişini arttırmak, erkeklerin doğurganlık kontrolüne ilişkin bilgilerinin çok yetersiz olması, eşlerinin hangi yöntemle

korunduğunu yeterince bilmemeleri hatta onların korunmasını istememeleri olasılıkları da gözönüne alındığında özellikle erkeklerle yönelik eğitici programlar düzenlemek, aile planlaması ve ilgili çevresel ihtiyaçlar ile bireylere, gruplara, topluma yönelik hizmetler hakkında gerekli bilgileri yaymak.

KAYNAKÇA

Abadan, Unat, N., "Kadın Statüsü ve aile planlaması (İstanbul Semineri, 11-24 Temmuz 1972)" A.Ü. S.B.F. Dergisi 27 (3), Ağustos, 1972, 1047-1053.

Alman, J. ed. *Women's Status and Fertility in the Muslim World*, Praeger Publishers, New York, 1978.

Anker, R.M. et al., eds. *Interactions Between Women's Roles and Population Trends in the Third World*, Croom Helm, London, 1982.

Cancian, F., *What are Norms?* Cambridge University Press, London, 1975.

Crook, N.R., "On Social norms and Fertility decline" *J. of Development Studies*, 14, 1978: 198-210.

Cumhuriyet, "Kız çocuklarının durumu tehlikede" 29 Nisan 1987.

D.İ.E., Türkiye İstatistik Yıllığı, Ankara, 1985.

Dixon, R.B., *Women's Rights and Fertility Reports on Population Family Planning* no: 17, New York, 1975.

Dubey, D.C.A. Bardhan, *Status of Women and Fertility in India*, N.I.F.P. No: 18, New Delhi, tarihsiz.

Fahri, İ., *Toplumumuzda Kadın ve Cinsellik*, Alın Kitaplar Yayınevi, Bilimsel Sorunlar Dizisi, Serbest Mat., İstanbul 1984.

Sosyal Hizmet Uzmanı

sosyal hizmet uzmanları

derneğine üye ol

SOSYAL HİZMET

dergini yaşatmak için

BAĞIŞTA BULUN

Abone ve Üye olmak için:

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği

Vakıflar Bankası Keçiören Şubesi 40-40010-3

Garanti Bankası Necatibey Şubesi 6200480-9

Yazışma Adresi:

S.H.U. Derneği Fezvi Çakmak 2. Sok. 31/19
Yenişehir/ANKARA